Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА 26-го ЖОВТНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, OCTOBER 26, 1977 No. 234. VOL. LXXXIV.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ ПОЧИНАЄ ОСІННЮ ЗБІРКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ. МЕТА ЗБІРКИ: $ 175,000.00

ФОНДИ ПОТРІБНІ НА ПРОДОВЖУВАННЯ ДОТЕПЕРІШНІХ АКЦІЙ ТА ЗАПОЧАТКУВАННЯ НОВИХ

Ню Йорк, Н. Й. (УККА). — В половині жовтня 1977 р. Екзекутива УККА розпочала посилену кампанію на Український Народний Фонд, що є основною фінансовою базою всієї діяльности УККА. Для цієї цілі Канцелярія УККА вислала понад 17,000 індивідуальних закликів, з'ясовуючи цілі та завдання УККА, як теж здобуті досягнення.

За перших дев'ять місяців біжучого року УККА перевів успішно такі дії та політичні імпрези:

1. Відзначив врочисто річницю Незалежности й Соборности України в Конґресі ЗСА, в стейтових і містових капітолях; вислано в січні 1977 р. 2,320 спеціяльних пресових повідомлень до американської преси про значення Незалежности України, як теж вислано всім сенаторам і конґресменам, всім чужинецьким амбасадам у Вашінґтоні та місіям при Об'єднаних Націях і всім міжнародним пресовим агенціям „Деклярацію і Меморіял ч. 1," видання Української Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод в Києві, яку видрукував УНС.

2. Дня 1-го червня 1977 р. відкрито офіційно Українське Інформативне Бюро у Вашінґтоні, як одно з важливіших постанов XII-го Конґресу Українців Америки в жовтні 1976 р. Винаймлено відповідне приміщення в Крайовому Пресовому Будинку у Вашінґтоні, на розі 14 вул. і Ф вул. (Норт-Вест). Число телефону: (202) 779-2800.

Треба згадати, що в цьому Крайовому Пресовому Будинку мають свої приміщення майже всі американські пресові органи, як теж пресові агенції з цілого світу.

Тимчасовим директором Українського Інформативного Бюра є інж. Юрій Нестерчук, який зорганізував 14-членний штаб, зложений з молодих чоловіків і жінок, яких розприділено до різних секторів американського життя для вдержання зв'язку та черпання інформацій для Бюра.

3. Протягом травня і червня 1977 р. Екзекутива УККА перевела спеціяльну збірку на потреби Світового Конґресу Вільних Українців, що принесла загальну суму $ 24,400.00. Треба згадати, що Секретаріят СКВУ зреактивізував Інформаційне Бюро СКВУ в Ню Йорку, назначуючи його керівником мгра Бориса Потапенка, кандидатуру якого на цей пост висунула делеґація УККА до Секретаріяту СКВУ.

4. У зв'язку з конференцією 35-ти держав в Беоґраді в червні й жовтні 1977 р., Екзекутива УККА поробила ряд заходів, щоб представити учасникам конференції жахливе положення українського народу під окупацією комуністичної Москви. Двох членів Екзекутиви УККА в місяцях березні і квітні ц. р. зложили обширні зізнання перед компетентними американськими чинниками, які то зізнання увійшли в опубліковані документи Комісії для Безпеки й Співпраці, що діє під головуванням конґресмена Данте Фасцела. Документ цей передала американська делеґація в Беоґраді всім учасникам конференції, що спровокувало офіційний протест совєтської делеґації. Крім того, Екзекутива УККА передала американській делеґації до Беоґраду окремий меморіял про переслідування в Україні та етноцид українського народу, копії якого переслано президентові Картерові, ґенеральному секретареві Об'єднаних Націй д-рові Куртові Вальдгаймові, всім місіям при Об'єднаних Націях, всім американським сенаторам та конґресменам важливіших конґресових комісій.

5. У вересні ц. р. Екзекутива УККА запросила до Америки д-ра Михайла Штерна, українського жидівського лікаря з Вінниці, якого засуджено було на 7 літ тюрми в 1974 р. По трьох роках тюрми та концтабору в харківській області, під натиском світової публічної опінії, д-ра Штерна звільнено та дозволено виїхати до Ізраїля. Д-р Штерн є автором книжки „СССР проти д-ра Штерна", яка передає перебіг

(Закінчення на ст. 6-ій)

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ, ІНК.
203 Друга Евеню, Ню Йорк, Н. Й. 10003
Тел.: 228-6840, 228-6841

Вересень, 1977 року.

Оснований 1940 року

ЗВЕРНЕННЯ
УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ
ЦЬОГОРІЧНА ЗБІРКА НА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД

Українські Громадяни й Громадянки!

В травні 1977 року минуло 37 років від заснування **Українського Конгресового Комітету Америки** у Вашінгтоні, Д. К., а цеї осені мине 28 літ від встановлення на IV-му Конгресі у Вашінгтоні **Українського Народного Фонду,** як єдиної фінансової бази, на якій могла опертися наша центральна організація у своїй важливій та відповідальній праці для добра поневоленої України та для скріплення української громади в Америці.

Щорічно протягом останніх 28-ох років свідома й патріотична українська громада в Америці своїми щедрими пожертвами допомогла нашій крайовій репрезентації вести важливу працю спрямовану на те:

— Щоб були ми, як окрема суспільність, із своїм особливим національним обличчям і питомими нам вартостями;

— Щоб зберегли ми наш нерозривний зв'язок з країною нашого походження — Україною та з українським народом, який терпить під московським ярмом;

— Щоб ми були помічною силою українського народу в його визвольній боротьбі.

Достойні Громадяне!
Український Конгресовий Комітет Америки:

— координує діяльність Українських Громад в Америці;

— інформує американський політичний світ про поневолення наших сестер і братів комуністичним режимом в Україні;

— намагається обороняти національні й людські права у поневоленій Батьківщині;

— організує масові імпрези в обороні переслідуваних в Україні;

— дбає про добре ім'я в Америці і в іших державах Вільного Світу;

А тому:

— видає постійно вже через 33 роки „Український Квартальник" в англійській мові, який іде на адреси до понад 50 держав світу;

— відзначує рік-річно урочисто Річниці Незалежности і Соборности України — в Конгресі ЗСА, в стейтових і містових капітолях. В 1977 р. в місяці січні канцелярія УККА вислала 2,320 спеціяльних пресових повідомлень про значення Незалежности України. Рівнож в тому місяці вислано всім сенаторам і конгресменам, всім чужинецьким амбасадам у Вашінгтоні та місіям при Об'єднаних Націях і всім міжнародним пресовим агенціям „Деклярацію і Меморандум ч. 1", видання Української Громадської Групи Сприяння Виконання Гельсінкських Угод в Києві. В дні 1-го липня ц. р. відбувся комуністичний суд, в малій місцевості Донецької области Дружківці, над головою тієї ж групи Миколою Руденком, якого засуджено на 7 літ важкої тюрми та 5 літ заслання та членом тієї ж групи Олексієм Тихим, якого засуджено на 10 літ важкої тюрми та 5 літ заслання. В їх обороні та тисяч інших українських патріотів незаконно ув'язнених мусимо одностайно стати.

— в місяці серпні УККА передав голові американської делегації на Београдську конференцію, амбасадорові Альбертові Шерерові, спеціяльний меморіял про переслідування Українського Народу комуністичною Москвою із різними відповідними документальними прилогами. Рівно ж ці всі документальні дані двох членів Екзекутиви УККА в місяцях березні і квітні передало в часі своїх свідчень Комісії для Безпеки і Співпраці, що діяла під проводом конгремена Данте Фасцела. Їхні зізнанчя увійшли в опубліковані протоколи тієї ж комісії.

Крім тої систематичної роботи, УККА бере участь в різних американських і міжнародних політичних зібраннях і наукових конференціях, та співпрацює із співзвучними американськими організаціями, які піддержують активно боротьбу за визволення України і інших поневолених народів.

Для покращання інформативної праці створено Інформативне Бюро УККА у Вашінгтоні, яке буде систематично інформувати столицю ЗСА про Україну і її потреби.

Від року Головна Канцелярія УККА міститься у власному будинку в спілці з СУА при Другій Евені. Це дає йому можливість поглибити і поширити його дотеперішню працю. В короткому часі буде урухомлена Ґалерія історичних образів із Визвольних Змагань, яка обіймає понад 350 історичних образів.

Видання УККА

В осені ц. р. вийде друком в англійській мові збірник „Україна у Світі Великих Перемін" із працями визначних українських, американських і канадських авторів. Врешті буде здана до друку давно заповіджена праця проф. О. Оглоблина й В. Омельченка „Акти Української Державности."

Історія української еміграції Америки є також в останній редакції. Буде це монументальна праця співавторами якої є 60 визначних спеціялістів своїх ділянок.

Достойні Громадяни й Громадянки!

То ж ніхто з нас не може стояти осторонь нашого організованого життя в Америці. Ніхто з нас не може послаблювати праці Українського Конґресового Комітету Америки. І тому всі ми свідомі наших завдань повинні вплатити свій Національний Даток, який згідно із ухвалою XII-го Конгресу виносить **двадцять п'ять** дол. (**25.00**).

УККА стремить до повної консолідації всіх наших громадсько-конструктивних сил. Ідіть на зустріч тим нашим стремлінням.

Минулого 1976-го року, завдяки Вашій щирій жертвенности УККА зібрав **$ 142,000.00** на Український Народний Фонд, найвищу суму, яку коли небудь зібрано за 28 літ існування Українського Народного Фонду.

Зложіть Ваш Національний Даток на 1977 рік, і тим допоможіть УККА виконати його завдання. Ми віримо, що за Вашою поміччю ми не тільки осягнемо, але перевищимо квоту, яку УККА зібрав минулого року.

Всі успіхи УККА є теж Вашими успіхами, і тому від Вас, платників залежатимуть дальші успіхи УККА.

НАША СИЛА В НАС САМИХ!

ЕКЗЕКУТИВА
УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

ПРОКУРОР НАЗИВАВ РУДЕНКА І ТИХОГО „АҐЕНТАМИ ВОРОЖИХ КРАЇН", „РЕНЕҐАТАМИ"; ОБОРОНЦІ НЕ ЗАПЕРЕЧУВАЛИ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — У самвидавному документі „Суд у справі О. Тихого і М. Руденка", з якого ми вже цитували попередньо, є також надрукований скорочений текст промови прокурора Аржанова та адвокатів, що їм призначив підсудним суд.

Як відомо, американський адвокат Ремзі Кларк, колишній генеральний прокурор ЗСА, зголосився обороняти Тихого і Руденка, але уряд СССР не дав йому дозволу. Суд відбувся в м. Дружківці у днях 23-го червня до 1-го липня ц. р.

Микола Руденко

Передаємо тексти запису промов прокурора та адвокатів:

„СКОРОЧЕНО. Прокурор Аржанов говорив 2 години 20 хвилин.

Тут йдеться не про побутову справу, а про особливо небезпечний державний злочин та антирадянську діяльність Тихого й Руденка. Обидва вони активно виступають з антирадянською діяльністю. Це вороги соціялізму, помічники й агенти ворожих країн. Маючи на меті підірвати і ослабити радянську владу, ці ренегати і зрадники батьківщини, виготовляли, розмножували, зберігали та розповсюджували наклепницькі документи, що ганьблять радянський державний і суспільний лад.

Руденко розповсюджував в 1960 році, висланий до ЦК свій „Реферат з питань політекономії". В 1963 році послав до ЦК антирадянську працю під псевдоніном Федоров „Всесвітній закон прогресу". В 1972 році написав відкритого антирадянського листа до одного з секретарів ЦК КПУ. А другого — до Відділу науки при ЦК КПУ. Розповсюджував між Сахаровим і Турчином антирадянську працю „Енергія прогресу" та „Економічні монологи" в 1974 році. Написав і зберігав антирадянські вірші й поеми: „Заграва над серцем", „Прощання з партквитком", „Де ми", „Відповідь колишньому другові", „Перед пуском Канівської ГЕС". Руденко написав і розповсюджував антирадянські поеми „Історія хвороби" та „Хрест". В 1975 році написав антирадянського листа до Сахарова. Написав антирадянське оповідання „Перший крок", роман „Орлова балка", — в 1976 році „Ґносіс і сучасність", „Післяслово" до „Енергії прогресу", антирадянського листа до Турчина (1974 р.), знову листа до Сахарова (1976 р.) (Поширював) „Передмову" Григоренка до „Економічних монологів", „Не хочеш бути паллюкою — до тюрми!", „До людей доброї волі", лист прокурорам Москви та Києва, листи Бердника (1972-1977 рр.), лист Бориса Ковгара (30 січня 1972 р.), В. Мороза „Хроніка опору", „Інтернаціоналізм чи русифікація" та багато інших. Виготовив, зберігав і розповсюджував антирадянські документи: Деклярацію, Меморандум ч. 1, 2 і 3. Багато з перечислених документів потрапило на Захід, були там оприлюднені, а в західніх ворожих газетах друкувалися статті про них.

Бажаючи активніше діяти проти радянської влади, Руденко потоваришував з душевно-хворим Григоренком і в його квартирі, а та-

(Закінчення на стор. 5-ій)

ҐОЛДБЕРҐ І ВОРОНЦОВ ЗНОВУ ЗУДАРИЛИСЬ В БЕОҐРАДІ ЗА ПРАВА ЛЮДИНИ

Беоґрад, Югославія. — Голови делеґацій З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу на Европейській Конференції для справ миру і співробітництва в Беоґраді, Артур Ґолдберґ і Юлій Воронцов, знову зударились 20-го жовтня ц.р. при обговорюванні справи людських прав. Стояло питання, чи західня критика комуністичних країн за порушування прав людини є вмішуванням у їхні внутрішні справи чи ні. Делегати комуністичного бльоку, а зокрема Совєтського Союзу, постійно підкреслюють, що проблеми людських прав, еміґрації, виміни людей й ідей, злука родин тощо, є внутрішніми справами їхніх країн. Амбасадор Артур Ґолдберґ, виступаючи знову на закритій сесії Европейської Конференції, яка тепер займається переглядом кінцевого акту Гельсінкської угоди, заявив, що Захід має право критикувати держави совєтського бльоку, якщо вони порушують Гельсінкську угоду. Заява Ґолдберґа викликала майже відрухову реакцію голови совєтської делеґації Юлія Воронцова, який гостро заявив, що американська заява є „надзвичайно небезпечною". Делеґація ЗСА в Беоґраді намагається встановити основні принципи, на яких базувалася б відповідальність держав за порушення людських прав і які встановляли б відповідальність европейських держав за порушення угоди у тій ділянці, яка викликає міжнародне стурбування. „Росіяни злостяться і кажуть нам, що згідно з ранішими постановами про невмішування у внутрішні справи кожної країни, ми не маємо права критикувати їхньої внутрішньої політики, але фактично воно так не є. Раз вони підписали домовлення в Гельсінках, вони мусять придержуватись загально прийнятих постанов міжнародної конференції і раніші традиційні зобов'язування про невмішування не мають у цьому випадку жадного значення", підкреслив недвозначно делеґат Америки.

Українські славісти на конференції в Вашінґтоні

Вашінгтон (Р). — Від 13-го до 16-го жовтня ц. р. тут відбулася річна Конференція Американської Асоціяції для Поширення Славістичних Студій. Серед 1200 учасників було коло 40 українських професорів університетів та коло 10 працівників державного уряду чи радіопередач з Америки, Канади й Европи. Доповіді на різних сесіях читали професори: Іван Решетар, Орест Субтельний, Ярослав Рудницький, Лариса Онишкевич, Олег Федишин, Роман Сольчаник, Степан Горак, Любомир Гайда, Ярослав Білинський, Роман Шпорлюк, Володимир Бандера й Наталка Мойл. Предсідниками сесій були: Ярослав Пеленський та Ігор Каменецький.

Крім поодиноких доповідей, які заторкали українську тематику була окрема сесія присвячена сучасній політиці в Україні. Цю сесію очолював проф. Я. Пеленський; доповіді мали Я. Білинський, Р. Шпорлюк, Кей Олівер, Вернер Ган і Кеннет Фармер. Коментатором до цієї сесії був Р. Шпорлюк, а до слова під час дискусії запрошено присутнього на залі Леоніда Плюща.

У ЛЬВОВІ ТІЛЬКИ ОДНЕ МІСЦЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

На П'ятому всесоюзному конкурсі скрипалів, що відбувався на протязі двох тижнів на сцені Львівської філармонії і в якому взяло участь сорок молодих музикантів з різних міст СССР, першу нагороду здобув вихованець Московської консерваторії Ілля Груберт, другу — „москвичка" Вікторія Муллова і врешті третя припала 24-річному українцеві випускникові Київської консерваторії та артистові камерної оркестри Рівенської обласної філармонії Кирилові Стеценкові, — інформує київська „Культура і Життя". А дипломантом конкурсу став також росіянин, першокурсник Новосибірської консерваторії Андрій Андреєв.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holi days by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Небезпечний тероризм

Західню Німеччину заливає тепер хвиля нелюдяного терору. Зудари з поліцією, страйки на університетах, бурхливі демонстрації на вулицях міст, протестаційні віча, схоплювання невинних осіб, як закладників для тероризування уряду, пікладування димових і розривних бомб під урядові будинки, розповсюджування демагогічних летючок та іншої літератури, яка закликає до повалення системи — все це є сьогодні на денному порядку діяльности хоч невеликих чисельно, але добре здисциплінованих і сильних своїм фанатизмом терорестичних груп, які належать до різних відтінів скрайньо-лівих марксистських угрупувань, від троцькістів починаючи і на маоістах кінчаючи. Все це так добре нагадує колишні боївки „червоного фронту", які діяли в багатьох частинах Німеччини у 30-их роках, які протиставляли існуючим законам ножі, пістолі і машинові кріси у переконанні, що шляхом насильства, вбивств і ґвалту їм пощастить зліквідувати існуючий лад і завести на практиці своєрідну диктатуру свого терористичного режиму, який вони називали тоді „новим справедливим соціялістичним ладом". Було б мабуть помилкою називати молодих німецьких нігілістів, ба навіть дорослих анархістів і прихильників марксизму комуністами. Немає сумніву, що вони підсвідомо працюють в користь Москви і головно в користь східньо-німецького комуністичного режиму Гонекера, а створюванням атмосфери страху і настроїв розладу уможливлюють працю численним п'ятим комуністичним колонам, які намагаються інфільтурувати усі ділянки політичного й іншого життя в демократичних країнах.

Нещодавно, у зв'язку з таємним перевозом з італійської лікарні в Римі колишнього нацистського злочинця Кемплера, комуністична пропаганда вдарила була у великі бубни про відродження у Західній Німеччині нацизму, про загрозу для демократичних прав, про брак толеранції до поглядів „лівих" тощо. Тимчасом політичні спостерігачі звертають увагу, що загроза справді існує, але не з боку нацизму, а з боку терористичних лівих фанатиків. Схоплення літака німецької повітряної лінії „Люфтганза" і тероризування на протязі шістьох днів 86-ох пасажирів та кількох членів залоги, з вимогою добитися звільнення своїх колеґ-терористів, засуджених за доконані злочини німецькими судами, і придбати для праці відповідні капітали, — служить наглядним прикладом поведінки лівих терористів, праця яких, хоч як це парадоксально виглядає, дуже подібна до гітлерівських ячейок в часі захоплення влади Гітлером. Останній наглядний нелюдяний акт терористів, який закінчився щасливо для пасажирів з огляду на відважний крок німецьких військовиків, засудили багато держав світу, а між ними також папа Павло VI, президент Франції Валері Жіскар д'Естен і президент Джіммі Картер, який, між іншим, заявив, що військовикам належиться признання, а сомалійському урядові подяка за відважний акт поборення тероризму.

Виглядає, що терористичні групи в Західній Німеччині і в інших частинах світу перейшли межі демократичної поблажливости і світове суспільство домагається їхньої ізоляції, бо хто закликає до вбивства, того місце у в'язниці. Деякі аналітики звертають увагу, що замало вже сьогодні поборювати тероризм тільки поліційними засобами, треба до цієї боротьби залучити цілу демократичну виховну систему, яка працювала б з молоддю вже від зарання їхнього дитинства. Інакше західній світ опиниться перед обличчям чергової небезпеки.

Помилкові заходи

Недавнє рішення меншинного білого уряду Південно-Африканської Республіки заборонити майже всі негритянські організації, закрити газети для чорного населення, заарештувати негритянських лідерів і ряд білих діячів, які критикують урядову політику „апартеїду" (роздільного проживання рас), треба вважати великою помилкою. Ці драстичні заходи можуть спричинитися власне до того, чого найменше потрібно тій країні: перетворення поміркованих у своїх поглядах негритянських організацій у революційні підпільні угруповання.

На коротку мету уряд прем'єра Джона Ворстера може втішатися успіхом, бо його раптові драстичні заходи напевно на якийсь час спаралізують рух негритянського і мішаного населення в справі здобуття рівноправности з білою меншістю. Арешти лідерів цього руху та їхніх білих прихильників спричинять замішання і тимчасовий переполох серед не-білого населення, яке фактично тільки домагається справедливости. Але на місце поміркованих провідників можуть і правдоподібно таки прийдуть більш революційно наставлені лідери, які, вказуючи на неуспіх своїх попередників, закликатимуть чорне і мішане населення тієї африканської держави до більш драстичних і насильних акцій. Тоді білий уряд правдоподібно реагуватиме ще більш репресивними заходами, що може довести до кривавого конфлікту.

Іронією долі є те, що найновіші репресії південно-африканського уряду проти чорного населення наступили в час, коли існували і може ще далі існують вигляди розв'язати расовий конфлікт мирним способом. Однак, будь-яка розв'язка мусить запевнити, що 18 мільйонів чорних, які тепер позбавлені всіх політичних прав, одержать рівноправність з 4.3 мільйона білими. Цього вимагає справедливість і майбутній добробут Південно-Африканської Республіки. Крім того, якнайшвидшої розв'язки вимагає безпека цілого вільного світу, бо загострення конфлікту в Південній Африці тільки вийде на користь Совєтському Союзові, який вже розпочав поширювати свої впливи в тій частині світу.

Кандидати на делеґатів 29-ої Конвенції УНСоюзу!

Пам'ятайте, що кількість вибору делеґатів залежить від числа управнених до голосування членів вашого Відділу.

Закликаємо вас, ще сьогодні ставати в ряди союзових організаторів, щоб здобути право вибору на делеґата!

Панас Феденко

ФАНАТИЗМ

Мюнхен. Фанатизм — це слово пішло від латинського fanum (храм). Отже, фанатик це той, що щиро, завзято служить вірі, якої навчився у храмі. Цю віру фанатик уважає за єдино правдиву й спасенну. Інших, що не належать до його віри, фанатик називає невірними (profani). Однак в античному греко-римському світі релігійна нетерпимість (фанатизм) не була дуже поширена. Греки й римляни мали своїх богів і не ганьбили богів чужих. Релігійний фанатизм проявився в юдаїзмі. В Синайських Заповідях сказано: „Нехай не будуть тобі інші боги, окрім мене (Бога Єгови). Релігійна виключність жидів дивувала освічених римлян, і тому історик віку Тацит писав, що у визнавців Мойсеєвих заповідей була „ненависть до людського роду" (Odium generis humani).

Римляни були настільки толерантні супроти інших релігій, що приймали чужих богів у свій культ і збудували в Римі храм „Пантеон", де поставили статуї богів з різних провінцій імперії. Поширення християнства в Римській великодержаві викликало у володарів імперії підозріння, що християни несли небезпеку для режиму: адже християни відмовлялися молитися і приносити жертви перед статуями імператорів, не визнавали їх за богів. Римських імператорів називали офіційно богами: Divus Vespasianus, Divus Domitianus (Бог Веспасіян, Бог Домініян) і т. д. Після смерти імператора його прирівнювано до богів, що на небі, і це називали „апотеозіс" (обожествлення). Християни визнавали єдиного невидимого Бога, не кланялися поганським богам, і за непослух їх тяжко карали. Генрик Сєнкевіч це описав у книзі „Куди грядеш" (Quo vadis).

Християнство перемогло в Римській імперії і поширилося в світі. Однак між самими християнами не було толеранції. Спори й роздори виросли між знавцями Біблії, як розуміти особу Ісуса Назаретського. Арій, священик із Олександрії Єгипетської, твердив, що Ісус не був сином Бога, а тільки створений Богом. На соборі в Нікеї 325 року виступив проти Арія святий Миколай і в гнів ударив його. Це — приклад релігійного фанатизму.

Християнська церква тоді розкололася: де переважали прихильники Нікейського собору, що засудив Арія, там карали аріян як „єретиків" (розкольників). В країнах аріянських переслідували визнавців молитви „Вірую", затвердженої в Нікеї.

Дальша історія християнства повна смутних подій, що настали наслідком релігійного фанатизму. До цього прилучився це й фанатизм релігії Ісляму,яку створив арабський пророк Магомет (Мохаммед) у 7 віці нашої ери.

Мусулмани воєнними походами опанували великі території Азії, Африки і Европи і примушували завойовану людність приймати Іслям.

В тих країнах, де закріпилося християнство, церковна й світська влада немилосердно переслідували вільнодумців „єретиків", котрі розуміли євангельські правила інакше, ніж панівна гієрархія. Історія оповідає, як французький король Люї IX (1226-1270) кривавими репресіями нищив єретиків-вальденсів у південній Франції. Доля чеського священика Яна Гуса, спаленого в Констанці 1415 року, загально відома.

Свята інквізиція (слідча комісія) для боротьби проти всяких єретиків особливо розвинула свою діяльність після поширення реформації, яку почав німецький монах Мартин Лютер на початку 16 століття. Від середини 16 віку Католицька Церква почала наступ на реформовані церкви і на східні Православні Церкви, що не визнавали примату Папи і догматів Римської Церкви.

До якого ступня доходив релігійний фанатизм, показують факти. Наприклад, Папи в своїх листах до королів польських кликали їх викорінити Православну Церкву „вогнем і мечем" (igni et ferro), а православну віру називали „релігією Сатани" (religio Satanae). (Про це знаходимо в документах Ватиканського архіву, опублікованих у виданнях Василян у Римі). З другого боку, православні патріярхи, що перебували під владою турецького султана, публічно заявляли, що вони дякують Богові за охорону, яку їм дає султан перед „латинською єрессю"...

Не можна скидати вину за релігійний фанатизм на саму Католицьку Церкву. Також православна церковна й світська влади не терпіли „єретиків", за яких уважали католиків, протестантів та інших. Московське духовенство і уряд переслідували так званих старообрядців, що христилися й молилися своїм способом відмінним від прийнятого в Православній Церкві. В 17 віці українців, що приїздили на Московщину, вважали за „єретиків", бо в Українських Церквах дітей при хрищенні не потопляли в купелі, а обливали: „обливанська єресь"

В Західній Европі церковні реформатори, що покинули католицтво, зовсім не були толерантні супроти людей іншої віри. Так, Жан Кальвін, швайцарський реформатор у Женеві, добився, щоб р. 1553 був засуджений і спалений учений еспанець Мігуель Серведо (Сервет), бо він не

(Закінчення на стор. 6-ій)

Д-р В. Шандор

„РУСЬКА ДОЛЯ — КОНЧИНА ПІДКАРПАТТЯ"

(2)

Отець Марина стверджує в книзі, що молодь середніх шкіл і молодші їх професори „сотками покидали школи" і переходили на совєтський бік. Не зазначує однак причини такого явища. Уважаємо, що причини були прості: мадярський терор, знущання над населенням, особливо молоддю, яка не знала мадярської мови, постійна небезпека арешту на донос всякого шумовиння, національна зневага на кожному кроці. Можемо запевнити автора, що якби мадярська окупація виглядала тільки приблизно так, як її автор представляє в книзі, то ніхто був би з рідної землі не втікав.

Великим досягненням на полі науки, мови й культури уважає автор створення т. зв. Карпатського наукового товариства, видання початком 1941 р. „Граматики Марини", та повірення учителя Гарайду підготовою нової граматики. Основна ціль, відокремити дальший розвиток мови від української та створити щось місцеве,льокальне, щоб загальмувати народний розвиток. Заведеною в такий спосіб мовою, граматикою і всіми т. зв. культурними інституціями, о. Марина завернув увесь культурний розвиток краю на яких сто років взад, до доби Духновича. Затримка культурного розвитку русинів і їх денаціоналізація вповні відповідали мадярським інтересам, і о. Марина, як заслужений перед Будапештом мадяр, свідомо зобов'язався переводити саме таку програму в життя.

Отець д-р Марина був членом президії Куртякової партії, яка, як то було загально відомо, працювала за мадярські гроші. Одною з основних програм партії була справа автономії для русинів, про що Куртяк і Бродій голосно говорили дома і в парляменті в Празі. З окупацією Карпатської України Мадярщиною настав час, коли Куртякова партія і мадярський уряд мали нагоду й можливість здійснити справу обіцяної автономії. Ради історичної правди треба признати, що Бродій і далі, вже під час окупації, писав і говорив про автономію, що не подобалось мадярському урядові. В цей сам час о. д-р Марина разом з іншими „вождями" (так і написано у Відозві), як Ю. Фелдешій, кол. сенатор в Празі. о. канонік Ільницький, Демко та ін. видав „Відозву" до населення, в якій відкинено справу автономії, мовляв, „русинові не автономію треба, а гліба і попа". Ці вожді відсудили Бродія, що „він сам не знає, що таке автономія, бо тільки до півшо-вчителя довчився". Автор був високим і заслуженим членом партії, то чому така нагла зміна проти автономії? Це теж для добра русинів, яких інтереси він ніби заступав?

Дня 16 липня 1939 р. відвідав Хуст намісник мадярського уряду на Карпатській Україні, Жіґмонт Переній. З цього приводу відбулося велике прийняття. Бродій, хоча був в той час присутній в Хусті, не взяв участи в прийнятті. Автор описує, як Бродій напав на нього, Камінського, о. Ільницького, назвавши їх „ренеґатами", які все зроблять, щоби тручати мадярський віз". Зрозуміло, що й тут каменем зудару була справа автономії, яка вже не була потрібна мадярам та їх поплентачам, яких Бродій назвав „ренеґатами". Автор далі наводить, що Бродій погрозив, що „оскільки до осени Підкарпаття не дістане автономію, то є, повну самоуправу, він всіх і все покине та поїде до Америки". Бродій за пару днів дістав від мадярських властей пашпорт з американською візою, але нікуди не виїхав. Виходить, що від'їзд Бродія в той час до Америки був на руку мадярам. Загально відома сумна політична й національна роля, яку Бродій відограв в житті нашого краю. Проте, його постава в данім випадку ставить його дещо в іншому світлі від тих, яких він називає „ренеґатами". Уважаємо доцільним при цій нагоді зазначити, що при кінці 1942 р. Бродій зробив інтерпеляцію в мадярському парляменті до уряду в користь наших ув'язнених в тюрмах, яких там били й мучали. Фенцик у відповідь на це кричав в парляменті, що „всіх їх треба вивішати".

Для дальшого доказу, як мадяри шанували русинів та їх представників, хай послужить такий випадок: Петро Гайович, русин з Мукачева, власник великої фабрики меблів, був членом Куртякової партії. По окупації Карпатської України Мадярщиною, став членом парляменту в Будапешті. Коли мадяри постійним наголошуванням своєї національної вищости та привласнюванням собі всього багатства краю, без уваги на потреби русинів, вже і йому допекли, то він виступив в парляменті в обороні прав русинів і почав говорити по-руськи. Мадярські посли парляменту його закричали, покликали поліцію й дали його вивести силою з парляменту. Говорити русинові по-руськи в мадярському парляменті було грубою образою мадярської шовіністичної достойности. Мадяри в празькому парляменті та соймі говорили по-мадярськи, їхні промови записував мадярський стенографіст, на інтерпеляцію мадярських послів, відповідали члени уряду писемно по-мадярськи.

З приходом мадярів в 1939 р. створено для русинів-українців кілька концентраційних таборів. Як автор сам подає, були це: Думин коло Рахова, ще два, три близько границь Галичини, Варюлапош коло Ніредьгази, Ковнер в Мукачеві та ін. Справу догляду над ними автор узгіднив з військовим командантом краю генералом Новаковичом, а саме: табори, обведені колючим дротом, будуть під зарядом армії, себто, Новаковича, а інші — о. д-ра Марини. В такій ролі відвідав о. Марина Варюлапош, що в книзі описує, і Ковнер. Він подає, що знайшов у Варюлапош 104 цивільні особи і 3 священики. Були це переважно учителі та інтелігенція, многі з них — його особисті знайомі. Учасники цього концентраційного табору, як напр., інж. С. Довгаль та інші, подають число ув'язнених коло тисячі осіб. В одній тільки таборовій кімнаті, яку автор відвідав, спало на підлозі в чотири ряди коло 800 осіб.

(Продовження буде)

ТАЙНИ МУМІЙ

(ст). — Мумія, арабське слово, значить, смола, але це слово загально прийнято на означення мертвого тіла фараонів, забальсамованого такою смолою. Коли ж згадуємо мумії, то мимохіть приходить на думку мумія фараона Тутанкамона з 18-ої династії. Иого неушкоджену гробівницю в Тебах відкрили лорд Карнарвон і Говард Картер в 1922 році, повну коштовних меблів. Одначе, мумія Тутанкамона була в дуже поганому стані; спеціялісти, яку бальсамували тіло фараона, мабуть дуже спішилися, бо бандажі з живицею створили одну масу з мумією і не дали відлучитися. Але в Каїрському музеї, в окремій кімнаті, є ціла колекція мумій добре збережених. Вони поукладані в скляних скринях: це тіла померлих фараонів, їх жінок, вождів, славних адміністраторів краю, дипломатів. Оглядання їх робить неприємне враження, коли покійник вишкірив зуби, часом попсовані, а поморщене лице наче з погордого дивиться на цей світ. Деякі глядачі, спокійно нахилившись над покійником, із захопленням голосно кажуть: „О Рамзес! О, Тутмес! як добре збережені!".

Каїрський музей завдячує свою селекцію мумій знахідці селянина Абд ель Расула в селі Кворна. Він у загадочному шибі над рікою Деір ель Багарі знайшов заховані жерцями мумії фараонів, пограбовані злодіями. Яких 300—400 літ тому можна ще було бачити мумії, що лежали на купах серед пісків пустелі. Їх продавали туристам за невеликі гроші. В Тебах є „магазин" мумій в шахті, з яких деякі краще збережені, ніж у Каїрському музеї.

Спеціялісти й чужинці ствердили дивний звичай, якого придержувалися при муміфікуванні померших: великий палець правої ноги закладали на місці великого пальця лівої ноги в жінок, а в чоловіків навпаки. Згідно з віруванням єгипетської релігії, треба було зберегти тіло покійника, щоб він міг далі жити на тому світі — вічному. Тіло багатої людини вкладали в прегарний футерал і складали до заздалегідь приготованої гробниці. Бідніших хоронили скромніше. В старинному Єгипті було багато фахівців бальсамування, ще 4.500 літ тому. Єгиптяни залишили багато записок про муміфікування, між іншим легенду, що вбитий братом бог Озіріс, змуміфікований богом Анубісом, винахідником муміфікації, воскрес із мертвих у царстві мерців, щоб володіти в тому царстві.

В кімнатах каїрського музею є гарні ліжка, прикрашені головами потвор, а ноги ліжка звірячі. Одне ліжко вкрите золотою бляхою. В каталозі сказано, що це ліжко, на якому поклали були вже неживого Тутанкамена на приписаних 70 днів бальсамування. Видно, аж так багато днів тривало бальсамування. Це було у зв'язку з вірою обслідування зір. Деякі зорі зникають над Єгиптом з неба на 70 днів, щоб опісля знову появитися на небозводі. Після тих 70 днів померлий мав починати нове життя в царстві покійників.

Найперше при бальсамуванні вибирали мозок покійника й внутрощі й ховали їх окремо в возах. Серце залишали, як джерело почувань і волі покійника. Давніше дослідники думали, що найважливішою частиною муміфікації є вимочування тіла в соді. Тепер спеціялісти є думки, що радше в солі. Потверджують це археологічні знахідки. Сіль уживали в сухому стані. Вимочене тіло мастили запашними олійками з додатком різного зілля. Потім обвивали мумію пасмами полотна, між яке клали амулети, що мали магічну силу охороняти тіло від знищення. Очі заступали золотими очима, здогадуються, що лице небіжчика забезпечували тонесеньким золотим листом. Немовлят завивали цілих у такому тонесенькому золоті. Бідних людей муміфікували інакше: не витягали нутрощів, а вкидали в сіль, а потім прикривали смолою. Такі мумії не могли зберегтися до наших часів; псувалися до 50—60 літ.

УКРАЇНСЬКЕ ЧУДО В ЮТИЦІ

Репортаж Леоніда Полтави

(4)

Бенкет розпочався о 7-й вечора спільною молитвою, безсмертним, як саме Християнство, „Отче наш".

Програмою провадив отець-парох крилошанин Богдан Смик, священик невичерпної енергії, величезної віри і не меншого організаційного хисту, бо інакше не було б цього українського чуда в Ютиці.

„Боже, на землю нашу поглянь,
Ласкавим оком з висоти,
В часах недолі і страждань
Хто ж нам поможе, як не Ти? —

дзвенить голос Пастиря-патріота: „Ми нині свідками великого Божого діла, що його довершує наша мала громада. На Божу славу, на освячення наших душ, а в дальшому — на славу нашому нескореному народові"...

Відданий рідній Церкві, подивугідно працьовитий, скромний, о. крилошанин Богдан Смик заявляє достойним Отцям духовним, із Генеральним Вікарієм на чолі, і Громаді: „Церкву будуємо МИ. Не я, не ти, а МИ. Це велике МИ", — і пропонує тост за успіх, за гостей, „за наше велике МИ".

Сцена залі прикрашена кольоровим зображенням нового храму, під який посвятили наріжний камінь. Зображення любовно огорнене українськими рушниками. Так оздоблює Україна тільки свої святі ікони і Тараса Шевченка. Зворушливий вияв народної традиції за 4,000 миль від України.

Проф. Я. Лектей перекладає всі промови на англійську — для американських духовників і представників міста. Вся заля підводиться і на честь Будівничого, улюбленого Пароха і його дружини пані Володимири, на честь архітекта з дружиною, Комітету Будови і всіх Жертводавців співає сердечне-щире „Многая літа".

Концертова частина переплітається з промовами і привітами. Двічі виступають, обдаровані милими голосами, парафіяни: Наталка і Зенон М'ягкий, співаки з музичною освітою, при фортепіяні Галина Хомут. „Як не любити тебе Україно?" — запитується в пісні з того боку, і солісти, і слухачі глибоко переживають той запит.

Пані Володимира Смик виявила хист у рецитації твору Романа Завадовича „Наша Церква":

„...І ми, пришельці у чужі краї,
Не кинемо, не зрадимо Її,
Із мовою, що дав її нам Бог"...

Напевно багато людей у цій залі не знають, що про героїзм 100 родин у Ютиці відомо вже в Україні: „Голос Америки" передав вістку про новий храм св. Володимира Великого і можемо сподіватися, що ще не раз передасть туди, на Землю, де „навіть молитись ворог не дасть".

Господар свята о. крилошанин Богдан Смик представив гостей за почесними столами. І першого назвав достойного Генерального Вікарія, особистого секретаря Владики Йосифа — о. шамбеляна Омеляна Манастирського, якого з вдячністю, вірою і надією вітали всі зібрані довгими оплесками. Святкова громада привітала багатьох гостей, зокрема Ген. Вікарія Сиракюзької дієцезії о. монс. Данієля Ловлера, котрий так багато допоміг українським поселенцям у тім районі в 1950-их роках, о. шембеляна Василя Середовича, відпоручника мейора міста Роя Волча, який у короткій промові подякував українцям за те, що живуть, трудяться і моляться у Ютиці; д-ра Богдана Ґарбовського, о. митрата Володимира Андрушкова, о. прот. Миколу Вареника — пароха української православної церкви у Ютиці: пастора з Далекосхідньої Церкви Джуліяна Еллейна;сенатора П.Данавана зі стейту Ню Йорк;о.д-ра Богдана Волошина;проф. Ярослава Лектея з Будівельного Комітету; о. О'Ніла з місцевої Церкви; молодого священика о. Григорія Масляка; о. Джана Андаре; о. парох Филип Бумбар, який запросив усіх на посвячення нової церкви в Бінґгентоні, збудованої в карпатському стилі за проєктом інж. А. Осадци; о. Йосифа Лукашевича; о. Дж. Еліяна; о. Леопольда Прожни; о Симеона, пароха церкви св. Юрія, та ін.

Заля оплесками вітала багатьох гостей за почесними столами. Вони були в більшості з їх дружинами: архітекта А. Осадцу з дружиною, п. Б. Казанівського, ред. Л. Полтаву, п-і Наталію Лукашевич, д-ра В. Когутяка, д-ра В. Ґарбовського, п-во Фалинських, п-во Чорних, п-во Гнатів, п-во Запаранюків, п-во Ликтей, п-во інж. Пилипчуків, п-во Величків та ін. Окремо вдячна заля вітала провідника польської великої громади у Ютиці, п. Джуліяна Ногу, який, до речі, передав княжий дар: 500 дол. на будову церкви св. Володимира Великого. Деякі інші промовці також передавали дарунки, а інші переслали їх, впарі з письмовими привітами, що їх зачитав п. В. Запаранюк.

Чимало з перелічених вище духових Отців промовляли до зібраних цікаво, продумано, з хвилюванням за майбутнє і певністю,що будуть покликання нових священиків,що буде й надалі непохитною у своїй величі і правді Українська Католицька Церква у світі.Про потребу покликань говорив о. шамбелян Омелян Манастирський, Генеральний Вікарій.

Сенатор Данаван згадав у промові про Поневолені Народи і сказав, що нова церква св. Володимира Великого нагадуватиме нам усім про Україну та про те, що й далі існує у світі комуністична тиранія. Він пообіцяв привезти з дружиною з Европи дар на церкву.

Перериван і короткими промовами, тривали далі представлення видатних гостей на видатному святі: консілмена Венсена, п. Томаса Шара, представника вірних УПЦ п. П. Громіва, представника УККА п. Я. Томич, членів Будівельного Комітету з дружинами: п. В. Пилипчука, п. В. Кропа, п. В. Запаранюка, п. М. Фалинського — голову Комітету; повірених п. Гнатів, п. І. Чорного, д-ра М. Логазу з дружиною, п-і Павлину Войтович із Сиракюз, п-і Анну Романко з Канади, яка подарувала 300 дол., та ін.

Люди вдячними оплесками зустрічали повідомлення про пожертви на храм Божий у Ютиці: від п-ва Ільницьких, п-ва Осадців 200 дол., від Сестрицтва 100 дол., п-ва Федівих та ін., прізвища яких, на жаль, не вдалося нашвидку занотувати, як і висоти пожертв.

Окремо виступав п. Б. Казанівський від СУК „Провидіння", який надав позичку на будову нової церкви. При тім п. Б. Казанівський відзначив щитиками на сцені трьох заслужених працівників „Провидіння", пп. Величка, Антонича і Боднарчука, за 25-літню працю.

(Закінчення на стор. 6-ій)

Пам'яті мого друга сл. п. Романа Бриковича

У соняшний березневий день українська монтреальська громада прощала в далеку безповоротну дорогу сл. п. проф. Романа Бриковича. Сотні громадян заповнили простору церкву Успіння Божої Матері на Роземонт — чоловіки, жінки, молодь, представники місцевих церковних, суспільно-громадських і молодечих організацій. Всі вони прийшли віддати востаннє пошану людині, яку знали, любили, шанували й поважали. Хто в Монтреалі не знав високого сиволосого з бездоганними формами товариської поведінки, при тому активного, заслуженого, одного з провідних діячів громадського життя монтреальської української спільноти. Він довголітній член управи місцевого відділу ЛВУ і деякий час його голова, член дирекції Народної Каси, голова Ради Громадських Організацій за Патріярхат УКПЦ, великий приятель молоді, довголітній директор Курсів Українознавства ім. Митрополита Андрея Шептицького, колишній член парафіяльних комітетів, ініціятор і організатор багатьох місцевих культурних і мистецьких імпрез.

Сл. п. проф. Роман Брикович

Два вечори відправлялися заупокійні моління й панахиди, два вечори не спинявся потік громадян, які прибули, щоб молитвою попрощати Покійного востаннє. Дві пам'яткові книги густо записані іменами жалібників і близько три тисячі долярів пожертв, складених на Патріярший фонд замість квітів на могилу, свідчать про те, як високо цінили Покійного його друзі, знайомі і вихованики-учні. Поверх сотні приятелів і знайомих відпровадили Покійного на цвинтар, щоб грудкою землі, кинутою на його домовину. символічно попрощати його на останню дорону. Були прощальні слова в церкві, над могилою, на тризні. Всі вони підносили заслуги Покійного, підкреслювали цінні риси його характеру, його глибоку релігійність, щиру відданість службі для народу.

Оці вартості духа виніс Покійний із батьківського дому. Його батько, о. Іван, був церковним, суспільно-громадським і політичним провідником копичинецького повіту. Мати походила з давнього священичого роду Кисілевських. У домі батьків і діда о. Кисілевського в Крегульці б. Копичинець, де виростав малий Роман, він наснажувався скарбами української культури, духовости й патріотизму, властивих давнім священичим родам.

В 1918—20 рр. він знайшовся в рядах УГА в ступені хорунжого. Після повороту додому скінчив гімназію й філософський факультет Ягайлонського університету в Кракові та включився активно в громадську працю, якої не залишає до кінця життя.

Я пізнав сл. п. Романа Бриковича в 39-их рр. в місті Копичинцях на Поділлі, куди завела мене доля вчителювати в приватній гімназії. Тут Роман був членом дирекції Чортківського Окружного Союзу, виконуючи одночасно обов'язки керівника одного з його відділів. Він зразу звернув на себе увагу своїм зовнішнім виглядом і культурою товариських форм. Вже тоді в молодому віці втішався в місті й околиці, в праці й у громадському житті загальним респектом.

В 1939 р. був в'язнем большевицької тюрми в Тернополі. Ближче пізнав я Романа на спільній громадській праці під час німецької окупації. Було мило співпрацювати з ним. Ми подружили. З того часу сплелися наші життьові дороги. Спільно виїхали ми на еміграцію. Наші вози котилися валкою один за одним на довгому шляху нашого скитання. Спільні табори переміщених осіб, а потім виїзд у ту саму країну, в те саме місто — Монтреаль у Канаді.

Залишились ми друзями до останку. Жаль мені невимовний, що я не відвідав сл. п. Романа Бриковича в останніх днях його життя. Не знав, що його життьовий шлях вже добігає кінця. Ще кілька тижнів перед смертю писав мені, що незабаром відвідає мене. Як трудно відгадати Господнє призначення! Тим разом відвідав його я, щоб схилити голову перед його тлінними останками. Важка недуга приспішеним ходом забрала його, для багатьох несподівано, з наших рядів.

Нехай ці рядки будуть грудкою землі з рідного краю, зі золотого Поділля, де ми обидва втішалися розмахом нашого життя, де ми спільно в 1941 р. з великою вірою станули до праці з надією покращати історичну долю нашого народу.

Омелян Кушнір

Український День у Янґставні

Дня 7-го серпня 1977 року відбувся вже сорок шостий Український День, а влаштував його Відділ Українського Конгресового Комітету в Янґставні, що відбувся у приміщеннях української католицької церкви в Остінтавні, що через дорогу сусідує із Янґставном.

Програма почалася о год. 4:30, в найбільшій залі церкви, відспіванням американського гимну. Тріо ,,Троянда'' — Маруся Марчишин, Карен Петрик та Ірена Гаврилко. Програму свята відкрив голова Відділу Василь Прокопик і передав провід свята адвокатові Михайлові Юрчишинові. З привітами виступили: посадник Янґставну Джек Гантер, тростист Остінтавну Рей Дейвіс, стейтовий посол адвокат Ґео Табляк, а тому, що посадник міста Кемпбелл був перешкоджений, привіт від Кемпбеллу передала Катерина Ґіль.

Головну промову англійською мовою виголосив колишній директор доріг у стейті Огайо Филип Річлей, а головну промову українською мовою виголосив інженер Сидір Тим'як. Обидві промови були глибоко передумані.

Тріо ,,Троянда'' співало три рази з великим успіхом, а танцювальна група при українській католицькій церкві виступила двічі. (інструкторка Дж. Нахім). Студент Янґставнського університету Богдан Мельникович гарно відспівав, при фортепіяновім акомпаньяменті С. Барба три пісні. Мішаний хор ,,Самопомочі'' з Піттсбурґу відспівав кілька пісень, а потім виступали хори — чоловічий і жіночий, солісти — Михайло Баран і Михайло Білик, диригент — Ізидор Луковський.

Свято відкрив молитвою о. Володимир Височанський парох церкви св. Анни, а кінцеву молитву провів парох української православної церкви о. д-р Олійник. Відспіванням ,,Ще не вмерла Україна'' закінчено вповні вдале свято. Дуже багато праці вклали всі члени Комітету під проводом Миколи Штиня, імпрезового референта. Публіки було досить багато і всі були вдоволені з гарної програми.

По концерті молодь забавлялася до пізньої години при звуках гарної оркестри.

Анна Домбчевська

Д-р М. Штерн гостем УЛТ ПА в Чікаґо

Як вже раніше наша преса згадувала д-р Штерн відвідав в днях 1-го і 2-го вересня ц. р. Чікаґо, на запрошення Головної Управи УЛТПА, за попереднім домовленням з Екзекутивою Українського Конгресового Комітету Америки. Цього рідкого гостя з України з його дружиною і сином привітали з прилетом колеги лікарі, а саме: д-р Мирослав Харкевич від Головної Управи УЛТПА і д-р Ахіль Хрептовський від Світової Федерації Українських Лікарських Товариств зі своїми дружинами та панями Лідою Трухлою і Галею Коленською.

О годині 6-ій вечора в приміщенні Іллінойського Атлетичного Клюбу, де д-р Штерн задержався, відбулася коротка пресова конференція з участю представників місцевих засобів масової інформації.

Після конференції у цій самій прекрасній залі відбулася вечеря-зустріч з небуденним гостем, його ріднею, українськими лікарями з родинами й запрошеними чільними представниками української чікаґської громади.

Програму зустрічі відкрив голова Іллінойського Відділу УЛТПА д-р Анатоль Литваківський, який щиро привітавши родину п-ва Штернів та зібраних гостей передав слово голові Головної Управи УЛТПА д-рові Василеві Трухлому. Д-р Трухлий підкреслив радість і небуденність зустрічі, висловивши своє вдоволення, що ця стріча заіснувала, і побажав докторові Штернові, як теж його родині, приємного і корисного перебування у Чікаґо.

Після вечері д-р Трухлий попросив до слова д-ра Мирослава Харкевича і передав йому дальше ведення зустрічі. Цей привітав і представив гостей за головним столом, а в першу чергу — д-ра Михайла Штерна як лікаря з України, жидівського походження, з українським серцем із української рідної Вінниці. Присутні відповіли на цей привіт постанням з місць і рясними оплесками. Д-р М. Харкевич порівняв зібраних українських людей до тих запорожців, що більше тридцяти років покинули свій Великий Луг, свою Матір Січ і пішли на чужину з образом Матері Божої і українською правдою у своїх серцях. А коли здавалося, що вже все пропало, Україна зацвіла шести- й семидесятниками, появилися нові вільні, горді, нескорені одержимі: Шухевич, Морози, Чорноволи, Симоненки, Караванські Плахотнюки, Плющі, Руденки й Тихі, а їм на відсіч прийшли Штерни, Радиґіни й Шифріни. Українські люди в діяспорі теж не гайнували часу і стягнули на себе за свої труди в обороні нескореної України ще гіршу ненависть московсько-большевицьких сатрапів з прихвоснями, всякими мигалями, братунями й маланчуками. Українська громада у вільному світі, а українські лікарі з нею, виконали свої обов'язки й є горді на свої здобутки.

Розповідь д-ра Штерна, що тривала майже годину, була повна любови і гордости на українську людину і на своє жидівське походження, повна трагічних епізодів, що витискали сльози й кілька погідних моментів, що викликали сміх.

Д-р Харкевич подякував д-рові Штернові і за сльози й за сміх, а в першу чергу за слова правди. Після доповіді слідкували запити і відповіді.

Тому, що все сказане д-ром Штерном так на пресовій конференції, як під час вечері-зустрічі, а пізніше під час стрічі зі ширшим українським громадянством до деякої міри повторювалося і зі собою зазублювалося — постараюся дещо пізніше це зреасумувати.

У неділю 2-го вересня у просторій залі школи Шопена о год. 1.30 відбулася зустріч д-ра Штерна і його родини з українською чікаґською громадою, що її зорганізував місцевий відділ УККА. Присутніх було понад шістсот осіб. Гостей і зібрану громаду привітав ред. М. Парасюк, що проводив цією зустрічею.

Д-р Штерн розповів своїм питомим стилем і гарною українською мовою про своє життя і пригоди між українськими людьми, про свою розправу і суд, жорстокі таборові переживання, а далі деякі політичні міркування і прогнози на майбутнє. Сесія запитів була, може і на щастя, короткою, бо треба було спішитися до літака.

Для нас українців твердження, переживання і політичні прогнози д-ра Штерна, неукраїнської людини, що від поколінь росла в українській гущі, що постійно була в інтимнім контакті з українськими людьми, інтелігентами, робітниками й селянами, яка знала як лікар спеціяліст закулісові митарства, брехні і облуду комуністичної верхівки, є спеціяльно цінними й цікавими.

Д-р Штерн ствержує на всіх своїх виступах, що коли дисидентський рух між росіянами переважно обмежується до московських інтелектуалів, то між українцями — це революційний рух, що росте в ширину, він виявляє себе у фабриках і колгоспах із суто національним характером, та часто в дуже гострих формах. Одним із виявів протимосковського спротиву є відродження гордости на свою рідну мову, і чимраз частіше її вживання, не лише як природний критерій національної самобутности, але як знак протесту.

Московська, докраю здеморалізована і пережерта корупцією, комуністична партія та її поплентачі вже давно перестали вірити в марксизм. Д-р Штерн стрічав в деяких таборах до 95 відсотків українських в'язнів, а між ними багато жінок. Західній світ не знає і частинки правди про масові бунти, повстання і розстріли не в таборах, а на вулицях міст щасливої ,,родіни''. Переслідування усіх релігій і нищення і то безпощадне, національних, культурних і релігійних пам'яток продовжується. Він не стрічав офіціяльних священиків, та хоч церкви позакривані, то віра в Бога є жива і сильніша як колись. Священиків нема, але люди сповідаються часто у добрих лікарів, до яких мають довір'я.

Ще в 1947 році д-р Штерн мав конфронтацію з доволі великим, бо понад двісті люда, добре озброєним відділом УПА в Карпатах, в день української незалежности. Відділ цей з синьо-жовтими прапорами й співаючи ,,Ще не вмерла Україна'', самою своєю появою примусив місцевих комуністичних ,,чиновників'' до втечі.

Колишній страх перед владою, міліцією і поліцією, змалів, а то і зник, тепер поліцаї бояться народного гніву.

Штерн порушив контроверсійну справу ,,погромів'', він заявив, що такі були, але правдиві винуватці були в Москві — немає ніякого українського антисемітизму. На дві тисячі письмових свідків і понад двісті наочних свідків, майже 100 відс. українських людей з нараженням власної безпеки й інтересів, боронили свого любленого жидівського лікаря. Колись д-р Штерн рятував життя українських дітей як лікар, то пізніше українські люди в Україні рятували його життя, як теж українці в діяспорі допомагали його хоробрим синам рятувати його життя і волю.

На рахунок д-ра Штерна, на 14 мільйонів жидів в цілому світі, один мільйон живе в Україні між українцями, і він хоча не політик здає собі справу з цього, що їх майбутня доля залежить від української національної стихії. В минулому, в часи перших визвольних змагань, жиди зробили капітальну помилку, допомагаючи московському большевизмові проти української національної революції.

Д-р Штерн, який має нині зв'язки з чільними й дуже впливовими провідниками світового жидівства обіцяв присвятити своє знання і багато сил на промощення шляхів для українсько-жидівської приязни. Найбільшими антисемітами й юдофобами є московські червоні фашисти, що теж всіми силами нищать усі вияви української національної самобутности й саму українську націю. Тому то українсько-жидівська приязнь є наказом політичного розуму і єдиною запорукою щасливого майбутнього обох народів. Він вірить, що український нарід буде першим, що вже в скорому часі здобуде свою незалежну соборну, суверенну державу, поруч інших слов'янських народів, як це зробили жиди після більше як три-тисячної неволі.

Д-р Мирослав Харкевич

,,Соловейки''

,,Соловейки'' [зліва]: Тамара Петришин, Софія Дейнека, Оля Максимик. Тріо виступить з власним концертом при співучасті письменника-гумориста Івана Керницького — Ікера, 6-го листопада в Торонті, Канада.

Дівоче вокальне тріо СУМА у Філядельфії, Па., під мистецьким проводом проф. Зої Маркович і вокальним вишколом оперової артистки Олени Шишацької. Це вокальне прекрасне тріо чисто звучить, має дуже добру дикцію. Пісні надзвичайно дбайливо опрацьовані, подають вірний характер кожного твору. ,,Соловейки'' — молоді гарні дівчата, студентки коледжу. Вони тримаються на сцені свобідно, без жадної і сценічної треми. ,,Соловейки'' мають гарну міміку: вираз їхнього обличчя подає зміст пісні. Їхні вишивані суконки прекрасно презентуються зі сцени. Спів ,,Соловейків'' надовго залишає гарне враження. Це тріо, яке позбулося аматорського характеру; воно відоме зі своїх концертових виступів по цілій Америці. Тріо співає під акомпаньямент фортепіяна проф. Зої Маркович, Проф. Зоя Маркович, це відома піяністка, педагог, яка має свою власну музичну студію у Філядельфії. Репертуар ,,Соловейків'' є різноманітний: народні, стрілецькі, повстанські, літературного змісту і модерні сучасні пісні.

Проф. Володимир Грудин

Встоятись не було сили!

Олекса Кібюк і Олекса Гиса. Ви їх не знаєте, але я їх знаю, вони мої товариші ще від 1913 року. Таких як вони було нас у Ню Йорку півтори тисячі; вони належали до Т-ва ,,Сокіл'', а потім до ,,Гімнастичної Січі''. Сходились щотижня на лекції українознавства і вправляли руханку. Частина нас ходила на вправи до чеських ,,Соколів'' на 72-ій вулиці. У всіх була ідея визволити Україну.

Зачну з початку. До Ню Йорку я приїхав 1913-го року. Зараз під церквою св. Юра познайомився із вищезгаданими хлопцями. Потім запізнався із більшим товариством, в тому й з дівчатами. В той час наші всі були молоді. Зійшлися ми в хаті братів Касіяна і Павла Добрянських на 17-ій вулиці і там заснували т-во ,,Сокіл''. Чому ,,Сокіл''? Це вже я піддав таку гадку, бо наслухався доповідей д-ра Демидчука з часу, коли у 1912-му році була Конвенція УНСоюзу в Вілкес Беррі, Па. На цю Конвенцію спеціяльно приїхав д-р Демидчук з рамени ,,Рідної Школи'' і ,,Сокола Батька'' у Львові. Він збирав гроші для ,,Рідної Школи'', а також продавав цеголки на закупівлю площ у Львові для вправ членів товариства ,,Сокіл''. Щоб від вправ було здорове тіло, а в здоровім тілі, звичайно, буває здоровий дух. Таке було їх гасло. Це нам подобалося і ми радо купували цеголки. ,,Соколи'' у Львові площу закупили.

Зараз ми тут в Ню Йорку винаймили залю і почали лекції з українознавства, і співали крайових Січових співанників, де були поучення. Вибрано також групу з десятьох хлопців, щоб вони ходили до чеських ,,Соколів'' на 72-ій вулиці і там вчились вправ ручних та вправ на приладах, щоб потім вчити своїх Чехи були дуже ввічливі, щиро нам все показували і не побирали за це ніякої винагороди. Навіть на запрошення, посилали одного або двох до нашого товариства на проби. Ми були ревні учні, бо вчилися, щоб допомогти братам на Великій Україні визволитися, коли прийде ,,слушна година''.

До Америки ми всі приїхали як ,,русини'', помалу ми почали розуміти, що ми не те саме, що рускі, що ми є русини-українці. Найбільше настроювали нас на патріотів-українців наші пісні. Д-р Демидчук привіз до Америки ,,гимн для американських українців'', ,,Далека ти, а близька нам, кохана Вітчизно!''. Слова поета В. Шурата, музика С. Людкевича. Ми скоро цей гимн вивчили співати, а також й інші стрічки, як: ,,У бій, у бій за світлий прапор свій''. Ми співали також народні пісні, такі як: ,,Де Дніпро наш котить хвилі'', ,,Вже більше літ двісті як козак в неволі'' та патріотичні пісні, як: ,,Не пора'' і т. п. Часами дівчата затягнули собі пісню ,,Скажи мені правду'' або ,,В гаю зеленім враз зі мнов''. Але ми хлопці патріоти, що працювали по ресторанах за ,,дишвашерів'' або портерів по 12 годин денно і нас тягнуло до таких пісень, як ,,За кувала та сива зозуля'' або наш національний гимн ,,Ще не вмерла Україна''. Всі чекали лише на поклик ,,Коханої Вітчизни''.

Нарешті зачали приходити вістки з рідного краю. Приїхало також кілька осіб, що були там і боролися за Україну і за інших. Дали нам знати, що не так дуже легко можна визволити нашу ,,Україну із біди''. Є там такі українці, що не вірять своїм. Ми здивувалися, як це може бути, щоб українець не вірив українцеві? Але розмножились і тут такі: ,,Не треба нам жадних вправ, не треба війська, нам лиш треба руханки мозку'', — вони говорили.

Зі ,,Соколів'' перемінили на ,,Січ'', хоча ще гімнастичну, але вже із мішаним поняттям. Незабаром більша частина Січовиків вийшла з ,,Січі'' і записалась до лівих. ,,Гімнастична Січ'' перестала існувати, на її місці постала ,,Чорноморська Січ''. Це вже була більше Січ соборна і войовнича. Там в більшості належали новоприбулі іміґранти, що були в Україні і боролися за неї. Тоді я вже до ,,Січі'' не належав, бо заложив собі книгарню під назвою ,,Січовий Базар''. Там збирались всі, і ті із залишків ,,Сокола'', і ті з ,,Гімнастичної січі'', це вже було 1918 року.

З Відня приїхав проф. Іван Боберський, колишній голова т-ва ,,Сокіл'' у Львові. Він привіз майже цілий наклад співанника ,,Сурма'', в якім були поміщені малощо не всі стрілецькі пісні таких поетів і композиторів, як: Купчинський, Гайворонський, Лепкий та інші. Ці співаники всі колишні січовики купували, їх читали, з них співали і сльози з очей тайком витирали. ,,Бо встоятись не було сили''.

М. Сурмач

Д-р Адріян Сливоцький в поїздці на Захід

Намагаючись пожвавити збіркову кампанію, Головна Екзекутива Фонду Катедр Українознавства докладатиме багато старань, щоб зміцнити контакти з українським громадянством, щоб широко й часто подавати вичерпні інформації про мету кампанії — всебічне забезпечення праці Гарвардського Центру Українських Студій.

Д-р А. Сливоцький

Заплянoвано влаштувати низку громадських сходин, на яких виступатимуть Члени Головної екзекутиви, як також наукові співробітники Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету і звітуватимуть про розвиток наукової діяльности українознавчого осередку в Гарварді.

В днях від 17-го до 26-го листопада відбуде організаційну поїздку на Захід д-р Адріян Сливоцький — один з наймолодших одночасно один з найвизначніших Членів Головної Екзекутиви ФКУ. Він відвідає українців в Сан Дієго, Льос Анджелесі, Сан Франсіско, Ореґон Сіті, Міннеаполісі й у Вінніпезі — Канада.

У своїх виступах Адріян порушуватиме актуальну проблематику, обговорюючи стан, можливості й завдання української організованої громади, зокрема її молодшого покоління. При зустрічах з молоддю він служитиме порадати відносно плянування студій та вибору професій.

Д-р Сливоцький не лише блискучий промовець, але вдумливий аналітик з умінням побити практичні висновки й реалізувати їх у формі конкретного діла. По професії він адвокат, випускник Гарварду. По душі він — український патріот. Зустріч з ним цікава й незабутня.

Знову ж, 3-го грудня відбудеться Гарвардський Вечір у Ионкерсі, Н. И. В програмі — панель у складі чотирьох доповідачів, що ним проводитиме Роман Процик, того ж формату молодий діяч, що й Адріян Сливоцький. Роман — один з найбільших працьовитих Членів ГЕ ФКУ, референт для справ Літньої Школи українiстики в Гарвардському університеті, організатор молоді для руху ФКУ.

Для ФКУ майбутнє — світле й багато обіцяюче, в рядах бо його діячів такі молоді особистості як Христина Балко, Роман Процик, Орися Лагошняк, Петро Палюх, Ліда Сушко, Галина Тарнавська, Юрій Юрчишин, Адріян Сливоцький вносять в діяльність не лише багато ентузіязму й завзяття але й нові методи праці в нових обставинах. Ними ціле ФКУ радіє й гордиться.

Д-р Петро Мірчук одержав два відзначення за книжку

Спомини д-ра Петра Мірчука про гітлерівські концентраційні табори, в яких він перебував як український політичний в'язень від 15-го вересня 1941 до травня 1945 зокрема про горезвісний конц. табір Авшвіц, прозваний ,,млином смерти'', видані англійською мовою п. з. ,,Ін де Джермен Мілс оф Детс'', викликали несподівано прихильне зацікавлення жидівської спільноти в ЗСА. Жидівська організація Джуїш Ідентіти Сентер нагородила д-ра Мірчука окремою грамотою-відзначенням, яку йому вручили недавно в Філядельфії в приявності всіх членів управи, а міжрелігійна організація Де Чапел оф Фор Чепленс, яка пропаґує ідею співпраці жидів з католиками й протестантами, вибрала його, на внесок рабіна Різа, своїм почесним членом леґіону.

В кінці серпня цього року д-р Мірчук на запрошення радіостанції WHAT у Філядельфії взяв участь у двогодинній радіодискусії присвяченій гітлерівським плянам винищення не-німецьких народів, зокрема жидівського й українського. Крім того, д-р Мірчук одержав запрошення виступити з доповідями на цю тему в божницях Філядельфії, на Фльориді і в деяких інших місцевостях.

Обширну прихильну рецензію на цю книжку помістила теж популярна між жидами з ЗСА газета Джуїш Експонент з 5-го вересня ц. р., вмістивши там і знімку автора і кілька разів підкресливши, що автор українець і католик.

Причиною зацікавлення жидів цією книжкою є свідчення в його споминах як наочного свідка про масове винищування жидів гітлерівською Німеччиною в Авшвіці й деінде. Сьогоднішні неонацисти почали ширити пропаганду в ЗСА й поза ними, що винищування жидів гітлерівським режимом є жидівською вигадкою, бо нібито в дійсності за час Другої світової війни згинуло не більше як 50 тисяч жидів в Европі, та й то у висліді важких воєнних дій. Тому свідчення д-ра Мірчука, українця й католика, члена ,,Провидіння'', очевидця масового винищування жидів, мають особливу вартість — як доказ правди про винищення шістьох мільйонів жидів гітлерівським режимом.

При цій нагоді варто звернути увагу й українській спільноті у вільному світі, що англомовні спомини д-ра Мірчука про німецькі концтабори лише принагідно говорять про винищування жидів Гітлером, а в основному вони мають за ціль інформувати чужинців про те, що українці не тільки не були німецькими коляборантами, як твердить ворожа пропаганда, але боролися якраз проти гітлерівських наїздників на Україну і гинули в гітлерівських ,,млинах смерти'', як і жиди. А яке зацікавлення цією книжкою виявила українська спільнота у вільному світі? Таке, як інформує автор, що з-понад 600 колишніх українських політичних в'язнів, які пережили гітлерівські ,,млини смерти'' й живуть сьогодні у вільному світі як ,,амбасадори України'', цю книжку купило тільки 35, а з усіх інших українців у вільному світі сущих ще 40. Це доказ як ми, ,,амбасадори України'' вміємо ширити правду про себе самих і про Україну. Тому й не можна дивуватися, що чужинці мало знають про Україну й українців, бо ми не використовуємо нагоди, щоб говорити світові про себе.

Та все таки якби хтось хотів придбати собі цю книжку, то може замовляти її в автора, на адресу: 5012 N. Marvine St. Philadelphia 19141.

Поматуральна зустріч в Торонті

Із новим 1977/78 роком починається рух. Заки почати новий шкільний рік, треба дещо сказати про минулий рік навчання і закінчення останньої матуральної кляси Середньої Школи Українознавства ім. Валентина Мороза, Філії УНО в Західньому Торонті.

У тому ж 1976/76 шкільному році я мав нагоду точніше обсервувати працю учнів, поданої вище школи, що мій похресник готовився до матури.

Не раз його відвідуючи, я бачив як хлопець пильно працював над вивченням матеріялу. Він часто, тільки привітавшись, перепрошував мене, що поспішає до науки. Радів я таким явищем, сьогодні бо воно рідкісне. Одначе, мене не покидала думка, чи всі матуранти так працюють і чи дійсно такі вимоги до них у школі? Аж знайшов я відповідну нагоду тобто тоді, коли мій похресник довший час перебував у товаристві батьків, моїм і ще кількох членів родини.

Почав я розмову з похресником. Питаю, — як почуває себе в школі, чому так багато працює і т. п. Хлопець, чи радше вже юнак, радо розповідав про школу, сказав, що в ній багато учнів, а з тим і багато вчителів; що в цьому році вони основно повторили навчальний матеріял із усіх предметів за 5 років. Подав позитивну оцінку праці вчителів, а зокрема директора Ольги Цвік, яка добре стежила за цим, щоб вони вивчили матеріял.

Поматуральна зустріч

14-го травня 1977 р. відбувалася матура цілий день. Учні групами відходили до окремої кімнати на іспити, а інші за цей час завзято вишукували чого вони ще не знають. Увечері, аж о 9:30 год., зараз по закінченні іспитів останньої групи матурантів, в долішній залі УНО Зах. Торонта відбулася приємна і тепла зустріч щасливих матурантів, струджених учителів— іспитової комісії, гордих на своїх дітей батьків, і знову міжними я.

Стільки радости і сміху рідко коли можна побачити в батьків, дітей і вчителів. Батьківський Комітет Матурантів, зокрема матері, приготовили холодну перекуску. Після короткого відпочинку і підкріплення, голова Батьківського Комітету Матурантів Микола Цьомик представив батькам іспитову комісію, що її очолював д-р Володимир Шелест, професор Славістичного і германістичного департаментів університету Вотерлю; члена іспитової комісії мгра Богдана Голинського, шкільного референта УНО Канади; директора школи п-і Ольгу Цвик, яку учні й батьки привітали постанням з місць і рясними оплесками; о. катехита В. Шараневича, п-і Л. Пуксу, Д. Романика і п-і Д. Мололід.

Короткі привіти й гратуляції абсольвентам склали голова Іспитової комісії д-р В. Шелест, мгр Б. Голинський, член Управи Філії УНО (Зах. Торонто) п. О. Ройко, від батьків промовляв о. диякон Ігор Хабурський, від учнів склав подяку вчителям матурант Богдан Цьомик. Зворушливим словом закінчила вечір і зустріч директор школи п-і О. Цвик. Матуранти й батьки заспівали Іспитовій комісії грімке многая літа.

Я не поет, не можу описати тих прощань учнів і батьків з учителями, які тривали довгий час; ніхто не спішився відходити, хоча була вже пізня пора. Всім було приємно побути із собою ще довше.

Градуаційний бенкет

До цілости належав ще й день 21-го травня ц. р. О 9-ій год. ранку матуранти, п-ні директор і батьки взяли участь у Службі Божій в церкві св. Покрови, прийняли святе Причастя, в подяку Господеві за щасливо довершену матуру.

Того ж дня, увечері, в „Сівей Таверс'' готелі, відбувся градуаційний бенкет і баль. Мені подобалася організованість і скоординована програма бенкету, який тривав дві й пів години разом з церемонією вручення дипломів, промовами і вечерою. Приємне враження зробив вхід абсольвентів у товаристві їхніх подруг і друзів, при звуках маршу, що його грав на фортепіяні студент Тарас Граб. Опісля ввійшли голова і члени Іспитової комісії та гості, які сіли за головним столом. Залю прикрашували два прапори, організації УНО, спонзора школи і державний — канадський, портрет патрона школи Валентина Мороза і гарне таблю у мистецькому оформленні І. Дольницького та світлина відомого мистця-фотографа С. Кутового.

Голова Батьківського Комітету Матурантів М. Цьомик привітав усіх гостей, а було їх понад 400 осіб, які прийшли поділити радість батьків і градуантів. Він представив і попросив мгра Б. Голинського, господаря святкового вечора проводити програмою.

Головною точкою було вручення дипломів градуантам. Директор вручала дипломи, учителі книжки і квіти, о. катехит святі образки на пам'ятку. При тому директор представляла градуантів, які здали матуру з відзначенням: Ренату Хабурську, Таню Марченко, Оксану Тимик, Богдана Цьомика і Марка Мостовича (неприсутнього) з Америки.

Мені подобалось і те, що директор зуміла оцінити працю своїх матурантів не тільки до матури в школі, але представила матуранту Іру Дрогобицьку, яка в той же сам день матури в українській школі, що її здавала по полудні, здавала вранці іспит в консерваторії з музики. Висловила надію, що вона може в майбутньому буде диригенткою хору в нашій школі. Всіх матурантів було 29. Врочистість закінчила співом студентського гимну „Гавдеамус'' п-ні Неля Пашковська, вчителька цієї школи, при фортепіяновому супроводі Тараса Граба. Опісля матуранти зійшли з підвищення і разом зайняли місця при окремому столі.

Господар вечора попросив до слова голову іспитової комісії д-ра проф. Володимира Шелеста. У своїй відомій промові він схарактеризував ролю, обов'язок і відповідальність батьків за долю своїх дітей.

Прощальне слово-подяку директорові, вчителям, батькам, голові Іспитової комісії, організації УНО за працю над учнями виголосила матурантка Рената Хабурська. (Її слово було надруковане в „Новому Шляхові'' з 9-го липня ц. р.) Тарас Ригайло прощав матурантів від молодших учнів.

Для відпруження подано вечерю, що її поблагословив гість з Европи, представник Українського Вільного Університету з Мюнхену. о. митрофорний протоієрей Паладій Дубицький.

Під кінець вечері, господар бенкету представив гостей за головним столом.

Відтак мгр Б. Голинський попросив виголосити привіти: президента УНО Канади Леоніда Філя, голови Філії УНО Західнього Торонта п. Сукнацького, о. митрофорного протоієрея Паладія Дубицького, представника УВУ з Мюнхену, Олеся Чумака від Борд оф Едукейшен, Торонто, інспектора І. Боднарчука від КЦУШР, Ірини Петлюх від батьків. Привітів було багато, але вони були короткі і доповнювали себе змістом. На увагу заслуговує слово п-ні Ірини Петлюх від батьків матурантів, яка склала подяку всім вчителям за неоцінену працю над їхніми дітьми від початку навчання в першій клясі, аж до матури.

Останньою промовила директор школи п-ні Ольга Цвик. Промова її була коротка, дуже вдала, так, що оплески їй кілька кратно переривали. Опісля вона піднесла тост на многоліття градуантів.

Катехит школи о. В. Шараневич молитвою закінчив офіційну величну частину бенкету.

Роман Ю Мокринюк

Вісті Українського Історичного Товариства

Українське Історичне Товариство, як наукова недоходова установа є звільнене від плачення федерального податку в ЗСА. Це значить, що жертводавці можуть відтягти свої пожертви на Видавничий Фонд УІТ від державного податку.

Нові члени

Цей список охоплює дійсних членів і членів прихильників УІТ: проф. д-р Олег Федишин, д-р Петро Моцюк, ред. Кость Мельник, проф. д-р Олег Підгайний, Зенон Богатюк, о. д-р Атанасій Пекар, Володимир Огаренко, Іван Сарвадій, Маріян Шавалюк, Володимир Яворський, полк. Іван Карк, Микола Сенчишак, проф. д-р Франк Сисин.

Доживотними членами УІТ стали: д-р Михайло Біда (Чікаго) і Роман Пристай (Рочестер). Ця категорія включає фундаторів „Українського Історика'', які зложать членську вкладку-пожертву в сумі 500 дол. або більше.

Видання УІТ

Недавно появилася остання наукова праця заслуженого археолога н. т. „Ранні слов'яни в історичних, археологічних та лінгвістичних дослідженнях'' (Історичні монографії УІТ ч. 3, ціна 6 дол.); д-р Марко Антонович опрацював перший історичний нарис централі українського студентства — „Нарис історії ЦЕСУС-у, 1921—1945'' (1977, ціна 3 дол.). Появилася теж перша обширна студія про видатного українського культурного і суспільного діяча — „Олександер Лашкевич (1843—1889). Редактор-видавець „Кіевской Старини'' з-під пера Дмитра Оглоблина (ціна 2.50 дол.).

УІТ рівночасно підготовляє до видання першу ретроспективну бібліографію історії України англійською мовою, як також обговорюється видання однотомного „Словника української історії''. До друку вже підготовлений нарис новітньої української історіографії проф. Олександра Оглоблина.

Історичний Атлас України

За редакцією проф. Любомира Винара і авторством проф. Івана Теслі і п. Е. Тютька вже закінчено працю над першим атласом історії України. Консультантами і рецензентами цієї фундаментальної праці були проф. Олександер Оглоблин, д-р Марко Антонович, д-р Олександер Домбровський, проф. Кордиш-Головко, бл. п. проф. Михайло Ждан і проф. Лев Шанковський. Карти виготувано в чотирьох красках. У зв'язку з тим, що УІТ не має належних фондів на це видання, у Чікаго оформився окремий допомоговий Комітет для видання першого атласу історії України, який очолив інж. Ст. Куропась із Чікаго. Згаданий Комітет оформився, як незалежна установа із головною ціллю допомогти у виданні історичного атласу. Всім членам Комітету бажаємо успіху у їхній відданій праці.

Новий випуск „Українського Історика''

Вже здано до друку чергове число „Українського Історика'' за 1977 рік із таким змістом: Олександер Домбровський: „Ранньоісторичні передумови постання Київської Руси'', бл. п. Михайло Ждан: „Княжа доба в інтерпретації радянських істориків'', о. Олександер Баран: „Шах Аббас Великий і запорожці''. Українська еміграція: Михайло Біда: „Господарський розвиток українців у ЗСА'', о. А. Пекар: „Історичне підложжя Карпато-рутенців в Америці'' (англійською мовою). Меморуаристика–М. Мандрика: „Дещо за роки 1917 та 1918 (спогади); дискусія Богдана Струмінського: „До питання слов'янської інкунабулістики''; конференції та з'їзди– Любомир Винар: „Перший загальний з'їзд українських істориків''; Міцеляна: В. Шандор—Едвард Еган і його „Верховинська акція''; з архіву „Неопубліковані листи Михайла Грушевського'' (за редакцією Марка Антоновича); некрологи о. А. Пекар — „Пам'яті о. д-ра Іринея Назарка''.

Крім того у відділі рецензій знаходиться понад двнадцять оглядів на українські, англійські і німецькі історичні видання. Багата наукова хроніка закінчує це число „Українського Історика''.

Передплата журналу на 1977 рік виносить 15 дол. „Український Історик'' — це єдиний український історичний журнал поза межами України і як такий заслуговує на всебічну піддержку від українського громадянства.

Видавничий фонд УІТ

У зв'язку із запляновою розбудовою „Українського Історика'' і підготовою важливих історичних публікацій, Українське Історичне Товариство, проголошує загальну збірку на Видавничий Фонд УІТ. Без допомоги української громади українські історики не зможуть задовільно вив'язатися із своїх завдань, а зокрема ідеться про видання фундаментальних праць із різних історичних ділянок. Проситься громадян, які розуміють вагу незалежної української історичної науки допомогти в праці УІТ. Протягом 1977 і першої половини 1978 року заплановано зібрати на окремий Видавничий Фонд 50 тис. долярів і тим самим зміцнити видавничу базу Товариства.

Передплату на журнал і пожертви проситься надсилати на адресу: „The Ukrainian Historian'' P.O. Box 312 Kent, Ohio 44240.

Українська гімназія в Зальцбурзі

[Спогад в тридцятиріччя]

Підсумки пройденого першого шкільного року Української Реальної гімназії в Зальцбурзі 1945-46 р. виказали дуже добрі успіхи в усіх ділянках праці гімназії, увінчавшися випуском майже півсотні абсольвентів при першій матурі (про що вже було писано в нашій пресі).

Якщо дивитися на користь, яку ми зуміли і змогли винести з наших досягнень і праці на чужині і для окремих одиниць і для нашої загальної справи, тоді безумовно мусимо признати, що українське шкільництво на чужині — це наше найбільше досягнення. Зокрема — середнє шкільництво. Воно рятує молодь перед даремною втратою років, воно не допускає її зійти на манівці безділля, лінивства й упадку, воно відкриває їй шлях до життя на майбутнє, дає їй змогу почати спеціяльну освіту на високих школах. Ось як приклад подаємо, що з абсольвентів нашої гімназії, з першого року навчання, записалися на зимовий семестер (1945—47) університету в Грацу (Австрія) 32 студенти із 47 абсольвентів на факультет медицини 10 студентів: Марія Бакай, Ігор Пітушевський (дентистика), Володислав Ясовський, Рената Козіцька, Марія Макаревич, Олімпія Жеребецька, Іванна Муліцька, Любов Дольницька, Ірина Сорока (дентистика), Лідія Юрків. На інші факультети: філософічний: Ігор Каменецький, Михайло Турко, фармація: Христина Залєська, Софія Гнатишак, Олександер Харків, Емілія Кропельницька, Олександра Хоркавців, Галина Кокольська і Олександра Зуб. Хемія: Олександра Дворакієвська, Євген Дворакієвський, Анна Ростковин. Політехніка: Ярослав Сушко, електротехніка: Роман Запутович, Зенон Дольницький, Степан Данилів, Михайло Павлічко, Іван Зламен. Архітектура: Федір Ткачук, Іван Меліхерчук, машинобудівельний:Степан Ягорницький, глибокобудівельний: Андрій Гончаренко. Це тільки перша тура, нам невідомо, коли і куди пішли прочі .

На нашу думку, то це найкращий документ великого значення нашої шкільної установи. А одночасно найвище признання для управи і учительського збору гімназії, що в таких, усім нам аж надто добре відомих, важких умовах першого року праці гімназії змогли дати учням знання, а абсольвентам підстави і документ до високих шкіл.

Протягом першого шкільного року карність учнів помітно зростала, успіхи у навчанні були потішаючі, викладачі мали повну свободу і добрі методи навчання, а це мало свій успішний наслідок, який бачили на підставі річної клясифікації. Промоцію мали тільки візім учнів, а повторити клясу довелось тільки двом. Перед кінцем року відбулася офіційна інспекція шкільної влади. При тім були устійнені програми навчання, перевірено всі каталоги, подили годин, докладно перевірено шкільні задачі і все те знайдено в найкращому порядку. Організацію школи назвав інспектор доброю і свій звіт післав до австрійського Міністерства Освіти у Відні. На підставі справоздань з інспекції, гімназія одержала право прилюдности з датою 11-го червня 1946 року, а дотичне письмо з міністерства прочитав директор на учительській конференції 5-го липня 1946 року. На тій то й підставі було дозволено офіційно провести першу матуру, для якої предсідником влада назначила директора В. Калину.

Шкільний рік закінчено Споміддю учнів і Причастям на шкільній Службі Божій, після якої видано річні свідоцтва. Абсольвенти влаштували святочний вечір, на який запрошено і учителів. Директор школи, на учительській конференції 10-го липня подякував учителям за ціллорічну працю у школі і повідомив, що старанням Батьківського Комітету Українського Комітет асигнував гроші на оплату учителів і під час вакацій.

Підготова до другого навчального року була всебічно продумана і усталена. Програму навчання з минулого року було доповнено, згл. устійнено з програмою австрійських середніх шкіл. В пляні гімназії намічено в другому шкільному році випустити не півсотні, але цілу сотню добре вишколених абсольвентів. Намічено для юнацтва, яке не має відповідної підготови, а бажає учитися в гімназії, зорганізувати підготовчі курси. Для старших же осіб, які хотіли б добути середню освіту, відкрит'є двері гімназії. Це й зреалізовано і відкрито т. зв. матуральний курс, на який записалося тридцять осіб. 10-го липня почалося й підготовче навчання на тім матуральним курсі, завданням якого було пізнати стан підготови кандидатів. Коло 25-го липня переведено там іспити, які мали показати чи матуральний курс може існувати, чи ні. Вислід іспитів був задовільний. Винесено також окрему постанову, що учні які виказують дуже добрий поступ в навчанні, а мають утрачені роки навчання, можуть вносити прохання до дирекції гімназії про пересунення їх до вищої кляси. Ті прохання мали бути післані для затвердження.

Продисутовано в першу чергу справу прохарчування молоді, бо стверджено, що в порівнянні з минулим роком прохарчування в таборі значно погіршилося. Це може відбитися на здоров'ї учнів, яким прийдеться інтенсивно заняться наукою. Тому зайшла потреба подбати про доживлення молоді принаймні у формі другого сніданку. Схвалено за всяку ціну добитися допомоги у Таборових Радах чи в УННРА або удатися до Червоного Хреста. Також треба подбати про одяг і взуття для учнів і учителів. В слід за тим Батьківський Комітет випрошив списки учнів до уряду, щоб одержати ту саму допомогу, що одержують австрійські школи. Так само обрано делегацію з 5-ох осіб до директора табору Локарта, щоб він зі свого уряду піддержав прохання про дохарчування. Акція була вдала, бо на Загальних Зборах Батьківського Комітету 20-го жовтня комендант табору М. Чупка повідомив, що прибули додаткові харчі доживлення дітей і буде зорганізована кухня для готування другого сніданку для дітей і молоді, також і позатаборові учні одержали харчі. Проф. Ю. Каменецький підкреслив пекучу потребу гуртожитку для хлопців і окремо для дівчат, щоб молодь мала де вчитися, а також щоб можна було її краще взяти у виховні рамки. І це незабаром налагоджено. Крім того Батьківський Комітет уділяв стипендії для бідних учнів.

Початок нового — другого з черги року навчання 1946—47 в нашій гімназії треба відмітити як радісну будуючу подію в нашому житті на чужині. Нашу гімназію можна сміло уважати як зразок добре зорганізованого і добре педагогічно вивінованого навчального заведення.

На початку другого шкільного року гімназія мала вісім кляс і дев'яту матуральну, разом 262 учнів (спочатку навіть 268, 142 хлопці і 126 дівчат) і двадцять з педагогічним стажем гімназійних учителів. Треба додати, що та гімназія дбала не тільки про шкільну науку молоді, але звертала також пильну увагу на вироблення особистої культури молоді, приготовляючи її до стрічі з життям, запізнанням її з формами культурної поведінки з оточенням, вказуючи як треба себе вести у відношенні до старших, як поводитися в церкві, театрі тощо. І ось саме той другий рік навчання в нашій гімназії показав свою особливу вартість.

Другий шкільний рік розпочато 5-го вересня 1946 року. Того самого дня відбулася і учительська конференція, на якій стверджено, що остаточне число учнів є 228 у восьмох клясах і 30 на матуральних курсі. Це вже по всіх вступних і поправних іспитах, які відбулися 29-го серпня. Учнів розподілено на поодинокі кляси і назначено господарів кляс. (Подрібно про це записано в хроніці гімназії).

На тій конференції проф. І. Шандровський відчитав реферат на виховні теми, а на наступній конференції учительського збору була дискусія над ним і прийнято його у формі шкільного статуту. Референт зібрав свої думки, і вклавши їх у поодинокі точки, той статут обнимав три розділи:

1. Акція, згідно компетенції керівництва школи та Педагогічної Ради,

II. Педагогічні постанови,

III. Методичні постанови.

Д-р А. Вусик

Д-р Родіон А. Кунинець — новий український професіоналіст

Д-р Родіон А. Кунинець

Торонто (В. Ф.) — В червні цього року в Торонтонському університеті одержав диплом доктора медицини Родіон А. Кунинець, син Володимира та Стефанії. Родіон — уродженець і вихованець Торонта. Тут він закінчив середню школу в 1969 р., при чому отримав провінційну нагороду за успіхи в науці. В 1973 році у Торонтонському університеті одержав диплом бакаляра стислих наук, після чого поступив на медичний факультет того ж університету та цього року закінчив його з успіхом.

В часі медичних студій Родіон живо цікавився своєю майбутньою професією: доказом цього є його послідовна робота про медичну обслугу Торонта, зачитана на Конвенції „Онтарійської Медичної Асоціяції'' в 1971 р.

Родіон був через цілий час пов'язаний тісно з життям української громади Торонта: успішно закінчив Курси Українознавства в школі при церкві св. Миколая; від ранніх років не перевивав свого зв'язку з „Пластом'', під цю пору він — член куреня Старших Пластунів „Бурлаки''; в часі університетських студій був діяльний в Українському Студентському Клюбі'', а також був головою студентської секції Українського Медичного Товариства. Батьки д-ра Р. А. Кунинеця є членами УНСоюзу.

Під цю пору д-р Родіон А. Кунинець відбуває практику в Загальному Шпиталі в Оттаві з метою спеціялізації в ділянці дерматології.

Відзначення колекціонера українця

Заходами Т-ва Колекціонерів орденів і медалі (OMSA) 11. 12. 13 і 14-го серпня у Чікаго в готелі Пальмергавз відбулася чергова міжнародна виставка, яка проходила під моттом „25-річчя коронації королеви Англії, Елисавети.

На офіційне прийняття прийшов англійський консул з Чікаго з дружиною, англійський військовий аташе з Вашінгтону, дипломатичні представники консулярного корпусу з Чікаго, члени OMSA (Orders & Medals Society of America), запрошені гості й колекціонери.

З-поза Америки приїхали члени і гості з Німеччини, Данії, Англії, Австрії, Швеції, Гаїті, Канади, Південної Америки та інші.

За виставлені експонати предбачено по три нагороди в кожній категорії.

Виставку розподілено на 6 категорій-секцій: американські відзначення, ордени, закордонні відзначення, різні і нагорода віце-президента Т-ва; нагорода за науково дослідну публікацію.

Як під час всіх того роду й подібних (наприклад, Філателістичних) виставок, найважливіше значення, окрім самого матеріялу, має опис виставлених експонатів. Опис дає можливість відвідувачам докладніше познайомитися не тільки із самим орденом чи відзначенням, але й довідатись про історію встановлення даного відзначення, в яких історичних умовах відбувалось нагородування, і хто такі відзначення одержав. Зрозуміло, що кожен, що виставляє свою збірку, старається дати якнайкращий опис. Коли мова про чужі неамериканські, чи маловідомі експонати, то опис є дуже важливий, якщо йдеться про отримання нагороди.

Членами є вже також декількох українців,як: д-р Юрій Подлуський (член дирекції), мгр Орест Городиський з Чікаго, Роман Кобрин і Ярема Гуцуляк з Ню Йорку. Д-р Ю. Подлуський одержав вже кільканадцять 1-их відзначеннь-нагород за свої виставлювані збірки.

Цього року у відділі закордонних відзначень мгр Орест Городиський виставив свою збірку „Відзначення Української Головної Визвольної Ради для вояків УПА і збройного підпілля''.

Окрім самих відзначень у трьох стендах, збірку ілюстровано короткою історією УГВР і УПА,, витинками з чужомовних часописів про дії УПА, рейд вояків УПА на Захід, наказами, в яких були подані ступені й псевдоніми нагороджених, видання про УПА в деяких мовах, а також один стенд, заповнений відзначками з громадських святкувань, чи то річниць УПА, чи її головнокомандуючого ген. Тараса Чуприники — Романа Шухевича.

Над збіркою розвішено стрічку з написом: „Ukrainian Insurgent Army''. Від першого дня відкриття виставки, багато відвідувачів зупинялося коло виставлених експонатів.

Збірка мгра Ореста Городиського удостоїлася спеціяльного відзначення, здобуваючи в „Категорії закордонні відзначення'' 1-шу нагороду, випередивши інші знані державні відзначення.

Отсе вперше відзначення УПА представлено на такій ексклюзивній виставці колекціонерів, здобуваючи 1-ше місце. А також напевно вперше багато присутніх довідались дещо більше про боротьбу українського народу в Другій світовій війні.

Окрім виставлених брошур, книжок, витинків з часописів, також виставлено знимки з життя і боїв УПА.

Мгр Орест Городиський одержав дружню допомогу від закордонного представництва УГВР (копії наказів УПА), д-ра Ю. По. ського, д-ра М. Ріпецького і т. п. Ст. Голяша — друковані публікації.

„Габі'' збирати ордени й медалі не належить до дешевих, тож і збирачі, а також знавці — це люди заможні, найчастіше колдипломати чи військовики.

Відзначення УГВР для вояків УПА і збройного підпілля — це перші і наразі єдині українські індивідуальні бойові відзначення.

Про це була також згадка в описі відзначення.

Ко.

ПРОКУРОР НАЗИВАВ...

(Закінчення зі стор. 1-ї)

кож у помешканні Ґінзбурга передавав документи іноземним кореспондентам. Він розмножив і розповсюджував у Москві (вичисляє прізвища) наклепницький пасквіль „Не хочеш бути падлюкою — до тюрми!. Дава Ґінзбурґові документи, щоб передати іноземним кореспондентам.. Листа психічнохворого Йосифа Терелі сприйняв як факти і використовує для своєї мети. Виготовив разом з Григоренком листи-звернення до комуністів Америки й Канади. Доручив Григоренкові підписати за нього „Послання"... Провадив антирадянську розмову телефоном з Богданом Ясенем і ця розмова була видрукована в газеті „Свобода". Написав Богданові Ясеню листа, де просить, щоб йому допомогли налагодити зв'язок з (американським) консулятом у Києві, а то московські дисиденти вільно водяться з кореспондентами, а київські такої можливости не мають.

Олексієві Тихому прокурор інкримінує його статті „Українське слово", „Думки про рідну мову", „Сільські проблеми", „Роздуми про українську мову та культуру на Донеччині", „Деклярацію, Меморандум ч. 1, 2, 3. А також переховування вогнепальної зброї.

Прокурор каже: Шкідницька діяльність Тихого замаскована й продумана. Тихий настирливо намагається провести її в життя. Тихий твердить, що наявність російських шкіл та ВУЗ-ів — це порушення суверенности української держави. Прокурор звинувативватив Тихого в примусовій українізації інакомовних громадян, бо Тихий писав, що на керівні посади не треба брати тих, хто не знає української мови, і цим сіяв ворожнечу поміж російським та українськими народами. Прокурор говорив ще дуже багато, а на кінці зажадав для Руденка Миколи Даниловича 7 років таборів суворого режиму та 5 років заслання за ст. 62, ч. I КК УРСР. Для Тихого Олексія Івановича — 10 років таборів особливого режиму та 5 років заслання за ст. 62, ч. II та ст. 222, ч. II КК УРСР, а також визнати Тихого особливо небезпечним злочинцем-рецидивістом за ст. 26 і 42 КК УРСР.

Адвокат Алексєвнін:

Я не можу заперечити й оспорювати провину мого підзахисноого Руденка, бо її доведено речовими доказами, які є в справі. Але я прошу Суд простежити причини, чому злочин доконано, де корінь злочину і наскільки цей корінь міцний, та чи є вигляди на те, що Руденко, під впливом радянської дійсности може змінити своє відношення до радянської держави й суспільства. Не можна сказати, що все, зроблене ним, це вже вершина його життя. Я вважаю, що час лине і все змінюється, і коріння його злочину з протягом часу завмре. Це коріння не чисто політичного характеру. Поки не стало відомо про вчинки Сталіна в період культу особи, тобто до 1956 року, життя Руденка було не лише цілеспрямоване на користь радянської влади, але він і зробив багато для зміцнення радянської влади.

Коли критика засудила одну збірку його поезій, перестали друкувати його твори. Потім Руденка виключили з партії, зі Спілки письменників. Ці обставини вплинули на Руденка. Виникла особиста кривда. Це призвело до почуття невдоволення і несправедливости. Його не хотіли вислухати. Це привело до бурхливого сплеску емоційних явищ і Руденко став шукати причини, згадувати культ особи, почав збирати документи засуджених, став думати про долю українців, і т. д. Особиста кривда перейшла у викладання своїх думок у творах.

Зустрічі з Сахаровим, Григоренком, а також з його однодумцями, що були тут свідками, теж вплинули на нього. Вони не варті мого підзахисного, але Руденко водився з ними, знаходячи вдоволення в дискусіях. Все це допомагало Руденкові затамувати біль. Поза тим похитнулося і матеріяльне становище. Вся суть цих переживань виллята була в тих документах, що були вилучені у нього під час обшуків. Я вважаю їх необ'єктивними; вони не базуються на перевірених фактах. Руденко помилився не лише оцінюючи нашу дійсність. Він каже, що серйозно сприймав статтю 19 Загальної декляраціі прав людини ООН. У статті 19 дійсно йдеться про права людини. Але ці права не можуть бути використані на шкоду нашій державі й народові! Ось у чому найглибша помилка М. Руденка!

Але це не значить, що Руденко мав на меті скинути радянську владу. Він мав справу з бюрократами, яких він вважає потенціяльно небезпечними. Тут немає того головного коріння для висновку, що Руденко є особливо небезпечна людина. При вибиранні міри покарання прошу Суд взяти до уваги пояснення деяких думок, про які Руденко каже, що його невірно розуміють. В останніх рядках поеми „Хрест", наприклад, він мав на увазі щось інше, а не повалення радянської влади. Прошу зважити й те, що частина творів не розповсюджувалася. „Кредо єдности", наприклад, читала тільки одна людина — письменник О. Бердник. „Реферат з питань політекономії" Руденко послав лише до ЦК, „Економічні монологи" — тільки Сахарову. Брошура „Українська інтеліґенція під судом" потрапила до нього випадково і він нікому її не показував...

Захист Тихого Олексія Івановича

Адвокат Корецький заявив, що Суд, керуючись статтею 111 конституції СРСР, призначив його для захисту Тихого. Він сказав:

На мій погляд, судді сумнівно поставились до цієї справи і я хочу активно стати на захист Тихого О. І., якого звинувачують за ст. 62,ч. II та ст. II КК УРСР. Я зупинюся на статті 222 — „Про переховування вогнопальної зброї". В будинку матері Тихого, під солом'яною стріхою в комірці знайдено стару німецьку рушницю, що майже наскрізь поржавіла. Ця обставина мусить привернути особливу увагу. Щоб визнати Тихого винуватим у переховуванні зброї, потрібні докази. Якими доказами орудував прокурор? Рушницю знайдено в домі Тихого, значить він її і переховував. І немає більше жадного доказу. На попереднім слідстві допитано багато свідків. Усі вони кажуть, що старший брат Тихого — Микола — під час війни збирав зброю, яку кидали німці, і сам партизанив проти німців. Потім його покликали до армії і він загинув на війні і так і не встигнув нікому сказати про рушницю. Є переконливі докази, що Тихий не має відношення до рушниці. Більше серйозним є звинувачення Тихого за ст. 62, ч. II КК УРСР. Це пов'язано з антирадянською аґітацією та пропаґандою. Я не в стані довести, що він тут не винний, бо провина його тут доведена, але не в повній мірі. Вже сам факт підписання Тихим Декляраціі та Меморандумів т. зв. Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод містить у собі склад злочину. У цих документах група звинувачує уряд, буцім то він в 1933 році штучно викликав голод на Україні, і вживається такі терміни, як „ґеноцід" та „етноцід", які можна вживати тільки відносно гітлерівських нацистів. Сказано було, що Тихий почав свою ворожу діяльність в 1972 році. Судимість 1957 року Тихий відбув цілковито — до 15 лютого 1964 року. Себто до 15 лютого 1972 року проминуло 8 років і за цей час Тихий не вчинив жадного злочину, тому сьогоднішню судимість не можна розглядати як рецидив, бо вона покривається вісімрічним строком давнини. Прошу Суд взяти до уваги, що Тихий вже літня людина і має стареньку матір, якою піклується. Прошу врахувати і те, чому Тихий став на цей шлях. Тому, що на нього мали вплив такі люди, як Лук'яненко та інші..."

Очікується більше політичних процесів в Чехо-Словаччині

Прага, Чехо-Словаччина. — Ройтер інформує, що Вацлав Гавель, відомий активіст на відтинку оборони прав людини в Чехо-Словаччині заявив, що треба сподіватися чергових політичних процесів над дисидентами і авторами маніфесту „Хартія 77", яким урядові чинники закидають в пресі і на публічних зібраннях „підривну діяльність". Гавель, письменник по фаху, один із трьох авторів маніфесту, був засуджений в середу, 19-го жовтня ц. р. празьким судом на 14 місяців ув'язнення в завішенні за намагання передати за кордон нелеґальну літературу і твори колишніх членів кабінету в уряді Дубчека. Вацлав Гавель заявив, що недавно засуджено потаємно іншого активіста на відтинку оборони прав людини, Віктора Ґрога, за нібито його участь в заворушеннях молоді і бійці з поліцією, яка виникла після концерту популярної музики. Згідно з повідомленням дисидентських джерел понад 100 юнаків і дівчат були тоді поранені поліцією, яка при допомозі війська і поліційних псів та газу розганяла молодь на протязі кількох годин. „Ми побоюємось, — заявив Гавель, — що внедовзі розпічнуться інші політичні процеси над активістами і оборонцями прав людини".

✝

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в неділю, 16-го жовтня 1977 р., в другій годині над ранком, упокоївся в Бозі, на 77-му році життя,
після довгої недуги
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

бл. п. д-р мед.

ОЛЕКСАНДЕР ЛЕВ

лікар у Тартакові, Ніску і Коломиї в рідному краю, в Німеччині і останньо в Венесуелі.

ПОХОРОН відбувся в Каракасі, 17-го жовтня 1977 р. на місцевому католицькому цвинтарі.

Горем прибиті:
ЄВА МАРІЯ — дружина
сини:
БОГДАН із дружиною ЙОАНІТОЮ та
МИРОН
брат — ВАСИЛЬ із дружиною СОФІЄЮ,
дітьми і внуками
Ближча і дальша Родина

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ І СУМНУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
моєї Найдорожчої ДРУЖИНИ і СЕСТРИ

бл. п.

Мґр ГАЛИНИ ГІР-КРУЛЬ

відправиться

ПОМИНАЛЬНА БОГОСЛУЖБА

в католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.
дня 29-го жовтня ц. р., о год. 7-ій веч.
і в Католицькій Церкві в Обурн, Н. Й.

Проситься Друзів і Приятелів згадати Померлу у молитвах.

Муж — ДМИТРО КРУЛЬ
Сестри:
СТЕФАНІЯ ЖИЗНЕВСЬКА
ІВАННА СЕМЧИШИН
з Родинами

Замість квітів на могилу
бл. п. Ярослави з Опарівських Бандери
нашої Товаришки з Львівської Політехніки,
на Пластовий Дім в Ню Йорку, дальші пожертви по 20.00 долярів зложили
Роман ВЕРГУН і Мирон ТИЦЬКИЙ

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п. інж. Володимира Комара
складаємо 50.00 долярів
на Св. Софію — Патріярший Фонд.
•
Дружині Покійного і Родині, висловлюємо свої глибокі співчуття.
Любов і Теодор СТЕЛЬМАХИ

Замість квітів на свіжу могилу
нашого Невіджалуваного Тіточного Брата і Вуйка

св. п.

АНДРІЯ ТХІРА

що несподівано відійшов у Вічність дня 8-го вересня 1977 р.

складаємо 250.00 долярів
на Патріярший Фонд.

Д-р ІВАН СМАЛЬ з дружиною ІВАННОЮ
сином — РОСТИСЛАВОМ
донькою — ЛІДІЄЮ СВЯТОСЛАВОЮ
і мужем д-ром БОГДАНОМ ГАЙДУКЕВИЧЕМ, та дітьми ЮРІЄМ і АНДРІЄМ

Хай земля, в якій спочили Його тлінні останки буде Йому легкою, а пам'ять вічною.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого ЧОЛОВІКА

бл. п.

МИКОЛИ ПОЛІЩУКА

відправиться

ПАНАХИДА

в неділю, 30 жовтня 1977 р., о год. 10-ій
в катедрі св. Володимира
при 5-ій вул. у Філядельфії, Па.

Приятелів і Знайомих прошу про молитви в наміренні Покійного.

Горем прибита — ДРУЖИНА

У ПЕРШУ ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ НЕЗАБУТНЬОЇ

бл. п.

НАДІЇ ОНИШКЕВИЧ

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ з ПАНАХИДАМИ

дня 28-го жовтня ц. р., о год. 8-ій рано в церкві св. Юра в Ню Йорку;
дня 31-го жовтня, о год. 7-ій рано в церкві св. Йосафата в Трентоні;
дня 28-го жовтня, о год. 7-ій вечора в церкві Христа Царя в Лондоні, Онтаріо.

Просимо згадати Покійну в цей день в своїх молитвах.

Муж Володимир з Родиною

УКРАЇНСЬКЕ ЧУДО...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

В основному промови духовних Отців сходилися на тім, що коли народ буде триматися своєї Церкви і Віри, то й перемога завжди буде по боці Церкви і Віри. Всч. о. д-р Богдан Волошин зазначив, що в посвяченому наріжному камені будуть документи для майбутніх поколінь, у тому й Благословення нашого Патріярха. „Не прохайте милостині, бо ніхто не дасть, треба любити своє, шанувати своє, боронити своє!" — і ці слова особливо вітала вся заля. За мирян сказала слово п-і Ярослава Томич, від Відділу УККА в Ютиці: „Ця церква стає перед нами, як дорогий гість із Рідних Земель. це оаза, духовно-релігійний центр нашого життя і національний центр — наша церква св. Володимира Великого — у такі важкі для нашого народу часи. Але Москва даремно намагається вбити народного духа!"

„Боже великий, Творче всесильний", — цією релігійною піснею по молитві закінчився дружній, товариський бенкет з нагоди благословення наріжного каменя церкви св. Володимира Великого у Ютиці 25 вересня РБ 1977.

Гості були щиро задоволеними, а організатори свята — щасливими: Господь допоміг їм здійснити ще один крок уперед до завершення великого задуму.

Отець крилошанин Богдан Смик

На прохання розповісти про себе, Всч. отець-парох Богдан Смик сказав лише, що народився 1912 року в Рогатинському повіті, в священичій родині. Був висвячений 40 років тому, 13 грудня, незабутнім Митрополитом Кир Андреєм Шептицьким, а в Ютиці працює вже 25 років.

Це і все, що вдалося довідатися. Скромний працівник такого небуденного знання й розмаху, що зумів довести до звершення чергового українського чуда у скромному місті Ютиці, зі скромною громадкою вірних, — не сказав більше нічого! І не допомагали „докази", що не можу повернутися до Ню Йорку без бодай найголовніших даних...

Інші добрі люди додали ще кілька інформацій.

Всч. отець крилошанин Богдан Смик і його дружина пані Володимира мають уже 6 внуків, — і як їхні діти, так і внуки добре розмовляють українською мовою, бо в домі живе, панує ця мова.

Під час Другої світової війни Отець Богдан Смик був у Похідній Групі, що прямувала на Схід, але німецько-фашистівський окупант збагнув, що то йшло підсилення для України. Похідну Групу завернуло німецьке військо. В поході вдалося охрестити багато дітей.

По закінченні війни Всч. о. Богдан Смик був парохом у великому таборі українських політичних емігрантів у Міттенвальді, в Німеччині: на 8,000 таборян 6,000 осіб належали до Української Католицької Церкви, інші в більшості до Української Православної Церкви. Отець-парох був одним із тих, хто активно допоміг Театрові-Студії під керівництвом реж. Йосипа Гірняка переселитися з непевної у ті часи Австрії до американської зони Німеччини, у Міттенвальдський табір.

Парафіяни, вся українська Громада у Ютиці щасливі, що мають такого невтомного, щирого і справедливого Духовного Провідника. До його приїзду почало завмирати чимало ділянок організованого життя в Ютиці.

Повертаючись до Ню Йорку, я все ще чув крізь гуркіт мотору слова поета-філософа д-ра Володимира Янова що їх прорецитував під час промови на бенкеті господар свята Всч. Отець-Парох:

„Чужинче! Йди й скажи Україні,
Хай не сумує: на руїні
Збудуємо нові твердині
І в бій підемо другий раз"...

І ще автор репотажу думав: „Добре, що релігійний діяч такого маштабу є в Ютиці, але чому в Ютиці?"

Великим кораблям — треба великого моря!

Кінець

ФОНДИ ПОТРІБНІ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

процесу у Вінниці та яку вже видано в англійській, французькій, німецькій та португальській мовах. Він був головним промовцем на великій Маніфестації, що її влаштував УККА при співпраці Відділів УККА на сході.

Значення виступів д-ра Штерна є велике тому, що він твердить, що український нарід не є анти-семітським та що антисемітизм насаджує та пропагує компартія та її вислужники в Україні та інших неросійських країнах. Крім того, д-р Штерн пропагує між жидами ідею українсько-жидівського зближення та співпрацю проти спільного ворога, яким є російський імперіялізм, одягнений в комуністичне одіння.

Досі д-р Штерн виступав, як вже згадано, на великій українській Маніфестації в Ню Йорку та з окремими доповідями в Ню Йорку, Чікаго, Вашінгтоні і Бостоні.

6. Це вперше в 1977 році УККА був спонзором федеральної допомоги через стейтовий уряд в Олбані для літніх таборів молодечих організацій. Допомога прийшла в харчах і готівці, з якої скористали Пласт, СУМА і ОДУМ.

Крім того, УККА бере участь в різних американських і міжнародних політичних і наукових зібраннях та співпрацює із співзвучними американськими організаціями, які піддержують змагання українського народу до самостійности.

Вся ця многогранна діяльність УККА вимагає фондів. Всі повинні вплатити свій Національний Даток, який, згідно із ухвалою XII Конґресу УККА, виносить тепер $ 25.00.

В минулому році завдяки жертвенности нашої громади УНФонд приніс $ 142 тис. Загальний бюджет на 1977 рік передбачає суму $ 175.000.00.

Це є мінімальна сума, яку потребує УККА на виконання своїх завдань для добра нашої громади та для допомоги поневоленому українському народові.

ФАНАТИЗМ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

визнавав Кальвінової релігійної філософії.

Чим пояснити релігійний (і всякий інший) фанатизм? Головна причина: фанатики переконані, що тільки їхня думка, їхній погляд єдино правильний, науковий або єдино спасенний Безперечно, єпископ Иосафат Кунцевич у Витебську на Білорусі вірив, що він робив добро православним білорусинам, коли репресіями примушував їх перейти на католицтво. На його переконання, він рятував душі „схизматиків'' від мук у пеклі, бо тільки Римська церква гарантує вічне спасіння людської душі після смерти. „Una Sancta", — єдина свята — це Католицька Церква, — таке було правило в Римі.

Тепер це вже минулося, але нетерпимість в суспільному житті й далі робить велику шкоду, бо вона виступає в формі фанатизму політичного. Максиміліян Робесп'єр (1758-1794), діяч Великої Французької Революції, хотів примусити громадян республіки до „чести" (virtue) і пустив у рух ґільйотину, щоб залякати „підозрілих". Він вірив, що відкрив безсумнівну правду, і хто мав сумнів, той був „ворог народу". Ґракх Бафер, що стояв на чолі „Організації рівних", вірив, що терором заведе у Франції рівність у суспільстві: „Рівність або смерть", — це був ключ „Організації Рівних".

Чи не цей спосіб думання панує у комуністів і фашистів? Їх об'єднує спільна платформа: тоталізм: всі громадяни повинні однаково думати, визнавати єдину філософію, мусять бути однаково інформовані і без критики вірити вождям пануючої партії. Ця віра в „непомильність партії", чи в „непомильного вождя'', в „непомильну наукову теорію'' по суті проповідує в світській формі давній релігійний фанатизм.

Леся Українка, основниця Української Соціял-демократії, мала критичний розум і високу політичну освіту. Вона писала, що в науці та в суспільному житті кожний має право все ставити під сумнів (de omnibus est dubitandum). Бо сліпа віра доводить людей до помилок і до злочинів. Тільки незалежна критична оцінка всього, що діється навколо нас, дає можливість уникнути помилок і блукання, які довели людство до морального, господарського й політичного занепаду в минулому і в сучасності.

Само собою, вільна думка, вільне слово, вільна наука розвиваються тільки в свобідному суспільстві, в демократії. В диктаторських системах політичний фанатизм не дає волі навіть літературі, малярству, музиці та іншого роду мистецькій творчості. Так діється під комуністичними режимами, так було в Німеччині під диктатурою Гітлера: палення немилих режимові книг, заборона мистецтва, невгодного диктаторам і т. д. Т. Шевченко цінив свободу, як ґрунт для поступу людини й народу: „Бо де нема святої волі, не буде там добра ніколи". Він був борцем проти всякого фанатизму.

Найвищий Суд дозволив „Конкордові" приземлюватися в Ню Йорку

Вашінгтон. — Найвищий Суд ЗСА у понеділок, 17-го жовтня, зніс тимчасову заборону щодо приземлення британсько-французького суперсонічного літака „Конкорд" на Міжнародному летовищі ім. Кеннеді в Ню Йорку, що її раніше встановив був Апеляційний Суд на вимогу мешканців того міста, які твердили, що надмірний гук того літака не тільки надокучливий, але теж шкодить людському здоров'ю.

Рішення Найвищого Суду правдоподібно припинить контроверсію, яка нібито має місцевий характер, але потягнула за собою поважні міжнародні наслідки, бо уряди Британії і Франції кількакратно зверталися до адміністрації президента Джіммі Картера в тій справі і відносини між ЗСА і двома союзниками, зокрема Францією, стали дещо напружені.

Нюйоркський губернатор Гю Кері, який кілька днів тому заявив, що не думає, що Найвищий Суд дозволить „Конкордові" приземлюватися в Ню Йорку, у понеділок сказав, що „підпорядкується законові" і закликав противників суперсонічного літака припинити свої демонстрації, а якщо бажають, вносити нові клопотання до суду.

Прихильники „Конкорду", зокрема британські та французькі урядові чинники, заперечують, що літак спричинює надмірний гук і вказують, що завдяки швидкості літака, час полету з Европи до Ню Йорку буде скорочений на половину.

Якщо не буде інших затримок, то регулярні полети мають розпочатися 22-го листопада, а в середу, 19-го жовтня, мало відбутися пробне приземлення „Конкорду'' на летовищі Кеннеді, але без пасажирів.

ПЕРЕДПЛАТИЛИ ТРИ ТОМИ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ Б. КРАВЦЕВА

В березні ц. р. Кураторія Фонду для видання літературної спадщини Богдана Кравцева проголосила передплату на запляновані три томи цієї спадщини, перший з яких — повна збірка поетичної творчости — вже зданий до друку. Всі 3 томи коштують в передплаті 25.00 дол., а після появи друком коштуватимуть 35.00 дол. Після проголошення передплати вже надіслали свої замовлення (долучивши в більшості до передплати також свою пожертву на видання цієї спадщини):

С П И С О К, Ч. 5.

А. Ольшевська
Мист. С. Гординський
З. Михалевськкий
Н. Дякун
О. Данко
Ю. Лопатинський
Д-р В. О. Семків
П. Ікалович
Мист. Е. Козак
Д-р В. Прокопович
Д-р Я. Бернадин
Ст. Квасовська
А. Кулик
Д-р Б. Шебунчак
М. Мудрик
О. Тарнавський
Публічна Бібліотека Огайо
Мгр інж. А. Сольчаник
Університетська Бібліотека Чікаго
І. Голій
В. Наконечний
Е. Гумеська
П. Одарченко
Я. Клим
Т. Закидальський
Р. Микитюк
Д-р А. Бойкович

ТАРЗАН, Ч. 7842. Залицяння

Як доконав ти того, Тарзане?... Я думала, що крокодил розірве тебе на куски!

Перевага була по моєму боці, бо я мав ніж!

А тих моїх двох озброєних вартових — ти кидав ними немов пір'ям!...

Милий!... Не хочеться вірити, що існує хтось такий як ти!... Я по цілому світі шукала за сильним і відважним мужчиною... І знайшла його в найбільш несподіваному місці!